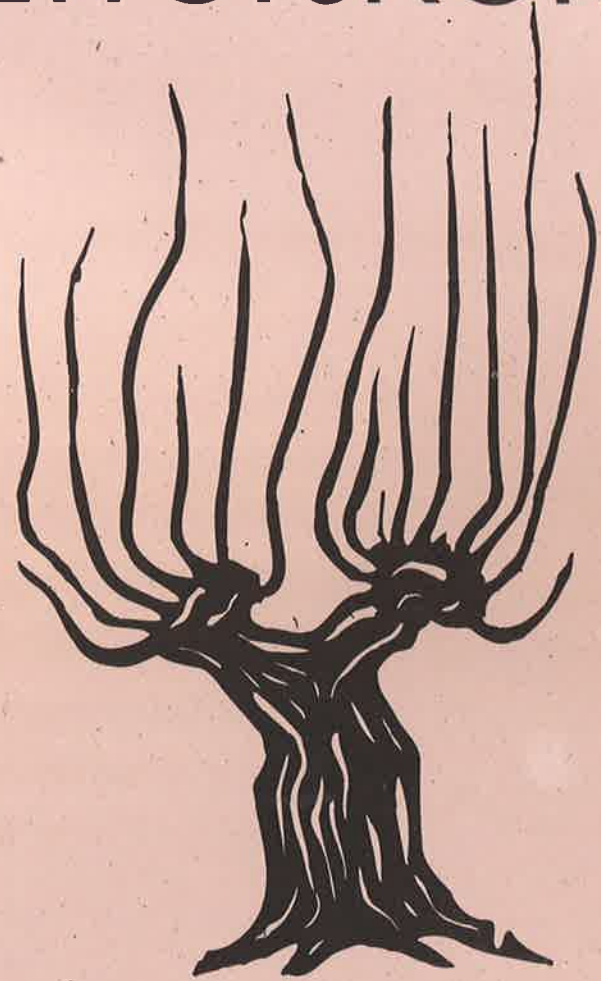

Ringe Efterskole

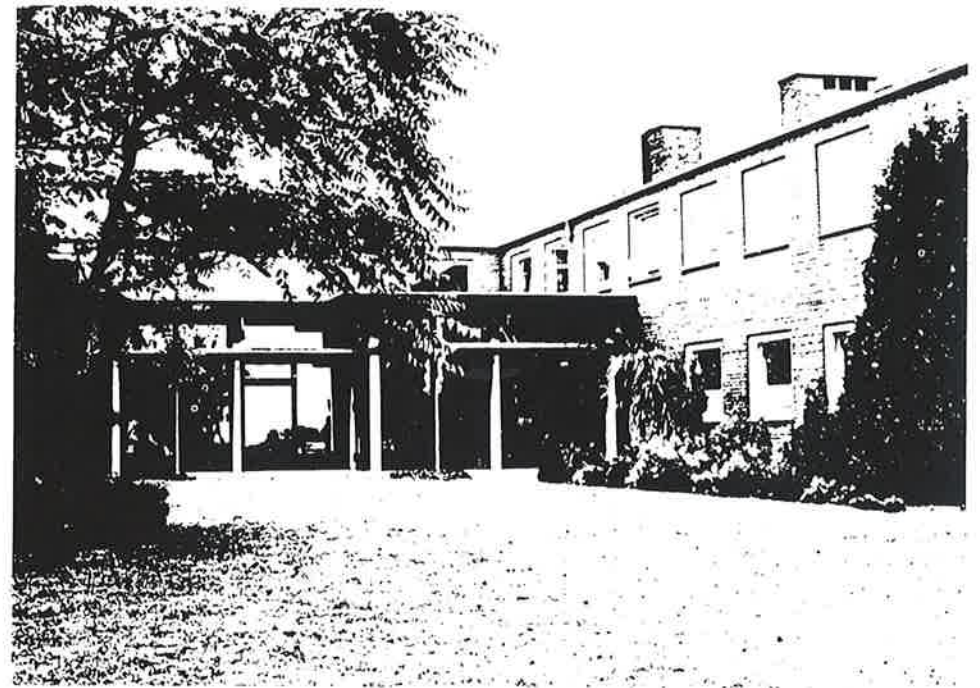
1995

Ringe Fri- og Efterskole

Årsskrift 1995

66. årgang – udgivet af elevforeningen

Fred

Nej – det er ikke den fred, der netop i denne måned er forhandlet på plads i Bosnien, jeg vil skrive om. Derimod vil jeg gerne fokusere lidt på en anden fred, som vi alle hver især skal forhandle med os selv hver dag, til hver en tid.

Nu er det dog ikke sådan at vi, når vi taler med en anden, siger: »Skal vi forhandle fred«? Det vi gør gennem samtalen, vil mange gange være, at vi hjælper hinanden med at få fred for et eller andet, som har ligget os på sinde, bekymret os, hvordan vi blev det problem kvit. Det er en af vores vigtigste opgaver, at vi kan (og vil) skabe fred. Vi ser det jo alle dagligt omkring os, medmennesker, der ikke er i balance – i fred med sig selv. Vi kender det godt, naboen, der fortæller os, at nu har han netop fået den nye BMW, PC'er eller hvad det nu kan være. Misundelsen trækker nu i os – hvorfor har han fået det? Eller han har fået det nye ønskejob med topgagen.

I denne situation er det igen vigtigt, at vi griber i egen barm og forklarer os selv – jamen, du var bare ikke lige så heldig – eller dygtig og fik det job.

Få fred med dig selv ved at forstå at livet giver os forskellige indfaldsvinkler og niveauer at leve på. Det er jo ikke givet, at det giver særlig meget fred med en BMW – den skal jo dog også betales.

Vi kender dem godt, mennesker, der er i fred med sig selv. Vi glæder os til at være sammen med dem, vi lytter gerne, når de øser af deres viden, deres erfaringer, deres fred.

Det er tit ældre mennesker, om hvem vi ved, at de har været så gruelig meget igennem, store sorger eller omvæltninger, der har præget deres sind. Man kunne forvente, at de var blevet bitre, forpinte mennesker, men nej de har forstået at få det omsat til en ligevægt, en fred i dem selv. Det er samværet og samtalen med disse mennesker, der skal give os fred og parathed til at modtage de problemer, der bliver givet os.

Det er gennem samværet og samtalen, at efterskolen skal vise

sin styrke til at give de unge fred med i sindet, når de skal videre ud i livet.

Med dette ønsker jeg alle med bånd til Ringe Fri- & Efterskole en GLÆDELIG JUL og ET GODT NYTÅR.

Peder L. Ravn
Formand f. skolens bestyrelse

Det forløbne år med stort og småt

Det er med stor glæde at vi endnu en gang kan konstatere, at efterskolernes succes er tiltagende. Henvendelserne til efterskolernes sekretariat har igen sat ny rekord. Denne succes giver mulighed for i trygge rammer at tænke nye tanker og gøre efterskolerne endnu bedre. Successen giver som regel også mulighed for en bedre økonomi, der ofte fører til bedre fysiske rammer for eleverne. Også dette medvirker til at gøre efterskolerne mere attraktive. Sammenholdt med den for tiden store politiske velvilje overfor skoleformen, som blandt andet udmøntes i rimelige vilkår for statstilskud og ikke mindst det obligatoriske kommunetilskud, fører det til en selvforstærkende udvikling, som skulle give mulighed for at stå endnu stærkere i kampen om ungdomsårgangene.

Og sådan skal det også gerne være: at vi bruger disse gode tider til at gøre vore skoler endnu bedre, både hvad angår fysiske rammer og indholdet i vore hverdage. Vi skal passe på, at vi ikke selv bringer os tilbage i den situation, der tidligere var politisk bestemt, ved at gøre opholdet så dyrt, at ikke alle længere har råd til det. Ligeledes bør vi vogte os for at indføre sortering blandt eleverne, nu da vi har muligheden for at vælge og vrage blandt de mange, der søger optagelse på landets efterskoler. En af måderne, hvorpå man får et stort udbytte af sit efterskoleophold er jo netop også, at man er en tilfældig blanding af elever fra alle mulige steder. Med disse små »men«ér in mente tror vi dog på at successen vil fortsætte, og skolerne vil styrke positionen som et godt alternativ til folkeskolen.

Siden vores sidste større renovering med indgangsparti, Hyblen og lærerværelse, har vi pustet lidt ud og har nøjedes med at skifte gulvbelægninger ud på undervisningsgangen, klasselokaler og værelserne i Asgård og Midgård. Derudover har vi påbegyndt renovering af skolekøkken og formningslokale.

Vi samler i øjeblikket kræfter (og penge) til at få værkstederne

på skolens gård flyttet hjem på skolen og at få bygget Høje Nord færdig. Disse planer er næsten klar.

Med så stort et personale (ca. 50 ansatte) er der også hvert år udskiftninger. I år har Anni, Steffen og Anders Walther valgt at holde uddannelsesorlov og Klaus Thormann syntes, han trængte til en pause fra efterskolelivet. I stedet har vi (gen)ansat Susanne og på Steffens plads har vi i år Palle Yde til at tage sig af gymnastikken. Anne Birgitte hedder Klaus Thormanns afløser, men overgangen fra folkeskolelærer til efterskolen har været en for stor belastning for Anne Birgittes familie, så derfor har hun sagt sin stilling op pr. 1. december. Så i øjeblikket leder vi efter en musiklærer!

I køkkenet har vi fået ny køkkenleder, der hedder Bodil Landtved. Bodil har tidligere været ansat i fritidscenteret i Ringe. Vores køkkenlederelever er i år Nina, som har været hos os et år pr. 1. januar. Derudover har vi ansat Lene, som var elev på efterskolen sidste år.

I friskolen holder Marianne Rasmussen uddannelsesorlov, og Anne Marie Lilleør valgte at stoppe sin lærergerning indtil videre pga for stor travthed i familien med udlandsarbejdende mand og to små børn. Vi har ansat Susanne Gjerke, Susanne Pedersen og som Mariannes afløser har vi ansat (endnu en) tidligere efterskoleelev Anne Vestergård. I skolefritidsordningen har vi ansat Stephen Russell som leder. Derudover har vi ansat Lotte Martens og Tine Rasmussen (tidligere elev) som pædagogmedhjælpere. Som kombineret hjælp til rengøring og medhjælp i skolefritidsordningen har vi endvidere ansat Susanne Hansen.

Endelig skal – traditionen tro – nævnes at Ruth Håkonsson har fejret 25 års jubilæum som leder af børnehaveklassen på friskolen. Dagen blev fejret på behørig vis med forfriskninger, sang og taler ved en sammenkomst i friskolens musiklokale.

Med disse tanker og kommentarer ønsker jeg alle årsskriftets læsere en glædelig jul og et godt nytår.

Finn

»Plejer« er som et værktøj, der sidder fast i hånden.

»Nu hænger min Hagbard i galgens top....« Hvilken markaber linie, taget fra efterårets musical på Ringe 1995. Jeg må indrømme, at jeg tvivlede på, at man på een uge mente at kunne sætte en hel times forestilling op – alt lige fra musik, over dans og til skuespil! Jeg var overbevist om, at vi alle ville komme til at dingle, for en så vanvittig ide skal man da lede længe efter. Men ak – jeg tog fejl. Da musicaltoget først kom i gang, varede det ikke længe, før jeg opdagede, at jeg havde været for åbenmundet. Her kom jeg som en ny, godt gennemprøvet model, med mange opførelser bag mig, og så var der nogen der mente at vide bedre. Jo – hovmod står for fald – det fik jeg lært, vel at mærke mit hovmod. Jeg må indrømme, at der hvor jeg kom fra, må vi have brugt tiden dårligt. Musicalen »Hagbard og Signe« havde jeg selv, i al ydmyghed, skrevet over det gamle nordiske sagn af samme navn, og min erfaring sagde mig, at det tog et halvt års tid at sætte den historie op. Der tog jeg fejl. En uges fælles anstrengelser kan virkelig gøre noget ved et sådan projekt, og Ringe-versionen af Hagbard og Signe blev for mig en uforglemmelig oplevelse. Gåpåmod og en utrolig vilje fik hele projektet til at swinge, så tiden forsvandt og alle dansede i takt. Det var en god oplevelse, omend jeg fik kasseret mit, troede jeg, godt gennemprøvede erfaringsgrundlag.

Året på Ringe bød på mange af den slags oplevelser. Efter femten år i branchen på Bernstorffsminde, var mit år i Ringe en helt igennem herlig oplevelse. Tingene kan gøres på mange måder, og det er slet ikke sikkert, at den måde man finder bedst, osse er den bedste. Det kan man bare ikke se, hvis man har stået for længe på det samme sted. Fornyelse af een selv, er ofte et spørgsmål om fornyelse af ens omgivelser. Det er den oplevelse mange af eleverne får, når de vælger et år på efterskole. Måske ligger hele hemmeligheden i efterskolernes succes her – netop i fornyelsen. Det er på en eller anden måde befriende, når ordet »plejer« er et ord andre bruger. Der kan gå helt sport i at følge med i snakken, og man be-

høver ikke frygte for forglemmelser, netop fordi man ikke ved, hvad det er man plejer. På den anden side kan det være svært at være »den der plejer« over for en, der ikke ved hvad det er man »plejer«. Det at »pleje« er som at have et stykke værktøj i hånden, man har brugt i årevis. I starten undres man over, hvordan det fungerer – siden hen skænker man det ikke en tanke, og man bliver ret god til at bruge det. Men kommer der nu een med et nyt værktøj, så kan det være utrolig svært at forkaste det gamle og tage det nye op – det nye som måske er langt mere effektivt. Jeg har alt for tit holdt for krampagtigt fast på mit værktøj – det *plejede* jo at være det bedste, mente jeg. Den erkendelse bragte året på Ringe mig på sporet af, og det havde jeg, om nogen, godt af.

Sjovt var det at møde andenårseleverne. Det tog godt nok lang tid at komme ind på livet af dem, men efter en rum tid var der kontakt. Der kom jeg som en anden verdensmand og lavede om på »*hvad man plejede*« med mine måder at gøre de samme ting på. Det første halvår gik med at se undrende elever i øjnene. Vi kendte ikke hinanden, og mine motiver for hvad jeg gjorde må have været uigennemskuelige. Men som det sker så tit, så kom musikken ind som en frelsende engel. Det var gennem musikken, vi fik skudt os ind på hinanden. Sangtimerne fik efterhånden lov til at slippe begejstringen løs, og vi begyndte alle sammen at turde sammen, selvom vi ind imellem gjorde ting vi ikke plejede. Herligt når paraderne sænkes og anerkendelsen tager paradernes plads. Er paraderne først nede, så kan vi finde ind til det fællesskab, der er så vigtigt for, at tingene må lykkes.

Hagbard og Signe afløstes af et endnu mere vanvittigt projekt. Anders Walthers stort anlagte stykke om Titans forlis. Han er vel ikke teolog for ingenting, og der var godt nok krummer i replikkerne. Da Titanic-projectet løb af stabelen var min vane-tænkning skrumpet en del, omend den stadig lå inde bag ved og lurede. Det kneb stadig med at smide mit »*plejer-værktøj*« over bord, men igen skete miraklet. Stykket blev helt igennem en formidabel oplevelse. Vi var på bølgelængde alle sammen – det swinged faktisk helt godt. Jeg glemmer aldrig orkestret, der bestod af lutter unge damer. Hvis ikke de var det, så spillede de i hvert fald som engle, og høstede et stort og velfortjent bifald. Man kunne ikke præsentere dem for noget, de ikke kunne spille, og det kan

undre, at musikscenen i vort land domineres totalt af mænd, når man ser hvordan pigerne gik til sagen, fyldte med seriøsitet og entusiasme.

Fra starten havde jeg ikke tænkt, at min tid på Ringe skulle blive så kort som den blev. Mange har sikkert gættet på hvorfor jeg valgte at forlade efterskolen allerede efter et år. Lad mig da forklare mig, så det ikke er til at misforstå. Jeg har beskæftiget mig en del med ordet »plejer« i dette indlæg, og her ligger grunden til mit valg. Når man rives op fra et sted, hvor man har virket længe, får man pludselig øje på en hel masse, som man ikke kunne få øje på før. Efterskolejobbet er en livsform mere end et job, og når »plejer« pludselig er væk, står mange ting langt klarere og tydeligere omkring een. Jeg hader at gå på kompromis med det, jeg arbejder med, hvilket min familie har lidt under i en del år. Far var aldrig hjemme – han var på skolen. Da en ledig stilling meldte sig på Faaborg Friskole, der ligger 50 m fra mit hus, tog jeg skridtet og valgte at prøve lykken her. Det havde jeg ikke turdet gøre, hvis turen ikke var gået via Ringe. Men skiftet til Ringe og den manglende tilstedeværelse af ordet »plejer« gav et uventet overblik som gjorde springet til friskolen langt lettere. Nu er jeg så friskolelærer. Jeg skulle hilse og sige, at nu er »plejer« helt borte, og tilegnelsen af denne nye verden giver igen helt nye impulser og udsigter.

Nu ved I hvorfor jeg rejste. Mit år på Ringe har været uforglemmeligt, og jeg ser tilbage på det med fryd, akkurat som eleverne. Vi fik en oplevelse sammen, lo og græd, hadede og elskede, sang og tiede, oplevede og kedede os. Vi flyttede grænser, for vi skiftede værktøjer og ståsted. Vi nød nye udsigter og fandt noget, der var bedre end det, vi mente var det bedste. Og med alle disse nye erkendelser valgte vi så vor vej – alle os der var på Ringe 94-95. Mange, mange tak for den oplevelse.

Kærlig Hilsen
Klaus Thormann

Leg med lyse tanker

Leg med lyse tanker
og lad dig ikke lede,
ind i dunkelhedens døde rige.

Ret dit blik mod åbenhedens mange vide veje –
vend dig bort fra triste tankers mangel på ide.
For livet leves ikke i skyggen af dig selv –
men der hvor lyset har sit kildevæld.

Alt for mange folk
la'r sig hylle ind i mørke
kæmper med sig selv og mod os andre.
Kamp er ikke leg, men bare alt for mange kræfter,
ødslet bort hvor lyset burde bruges til at se.
For kampe kæmpes ikke i skyggen af dem selv –
og sejre kræver alt for ofte held.

Lær dig selv at kende
før verden gør dig rusten
der er bare ingen tid at spilde.
Prøv de mange veje – der er een der leder fremad –
ud hvor lyset lever og hvor dine øjne ser.
For valget findes ikke i skyggen af sig selv –
og vil du vinde livet ven – så vælg.

Ræk en lille hånd
til de sind der ikke leger
lær dem det de ikke selv kan finde.
Vis dem alle stjernerne der funkler på din himmel,
leg med lyse tanker selv i dunkelhedens stund.
For stjernerne de kaster en skygge bag dig selv –
vi andres gør det ikke – hvilket held.

Thormann '92.

Leg med lyse tanker.

Thormann - '92

The musical score is written in 4/4 time and consists of six systems. Each system includes a vocal line (SANG) and a piano accompaniment (Piano). The lyrics are written below the vocal line. The chords are indicated above the vocal line.

Chords: C, C/e, Dm/f, G7, Am, E7, Am, F, C/e, Dm7, G, D7/g#, Am, D7, G, Dm6/f, E7, Cm6/eb, D7, G11, G7, C.

Lyrics:
Leg med lyse tan - ker og lad dig ikke le - de ind i dunkelhedens døde
ri - ge Ret dit blik mod åben - hedens mange vide ve - je
vend dig bort fra triste tankers mangel på ide. For livet leves ik - ke i
skyggen af dig selv, men der hvor lyset har sit kilde - hvælv.

Leg med lyse tanker

Noget af det værste jeg kommer ud for med eleverne er, når en eller anden prøver at give andre skylden for sin egen fejl. »Det var ikke mig!« »Jamen så se dog ham der!« Øv hvor er det bare for meget. Alt for mange vender ryggen til det personlige ansvar, og fralægger sig ansvaret for egne handlinger. Når noget går skævt, er der ikke den eller hin, der ikke bærer skylden. Kan man ikke finde på andet – så kan man jo altid give samfundet, eller en forkvaklet opvækst som sengevæder, skylden for ens utilstrækkelighed. Det bliver man nu ikke særlig livsduelig af, og evnen til at opsøge mørket trives fint, når kravet til ansvarlighed melder sig. Det var det vi sang om, når vi sang »Leg med lyse tanker.« Grib tilværelsen lige her og nu, for det er dig selv der kaster din skygge, ikke os andre. Og så er det for øvrigt lige nu vi lever.

Lærere på skolebænken

Lærere er et mærkeligt folkefærd. Vi elsker selv at komme på skolebænken. Så snart lejligheden byder sig, underkaster vi os stort set enhver form for undervisning, som om vi ikke fik nok til hverdag. På Ringe Fri- og Efterskole har vi netop afsluttet et kursus i brugen af edb-programmet Microsoft Works. Det har været gavnligt på flere måder. Dels har vi lært en lille smule grundlæggende omkring brugen af den moderne teknologi, dels har vi lært, hvordan det er at sidde og føle sig lidt dum, fordi vi ikke altid kunne følge med i de ambitiøse læreres tankegang. Hvis man ikke lige havde lavet sine lektier, og det kan der jo som bekendt være mange undskyldninger for, kunne det tage flere timer at sætte en lille uskyldig annonce sammen, importere et billede fra en anden fil, spejlvende billedet og anbringe det på det nøjagtige sted i forhold til teksten.

Heldigvis føler jeg mig mere på hjemmebane og yderst privilegeret, når jeg hver fredag tager på Danmarks Lærerrhøjskole for at deltage i danskundervisning for de ældste klasser. Vi er så mange, at vi er delt på to hold. På vores hold er vi 8 1/2 efterskolelærere, en overvægt af sydfynske lærere og mindst seks lærere fra Ringe. Blandt de sydfynske lærere er Karen, som er mor til Charlotte, elev hos os for ca. 10 år siden. Det siger næsten sig selv, at vi er et mønsterhold. Naturligvis snakker vi utroligt meget med hinanden i pauserne; lærere er en meget snakkende faggruppe, men vi er også meget engagerede og positive i timerne. Vi lærer nemlig en masse interessante ting om vor tids ungdomskultur, får gode ideer og tips til projektopgaven, og ikke mindst laver vi en masse skriveøvelser med henblik på det sidste nye, Den Procesorienterede Skrivning. De modigste af os går hjem og bruger vores sagesløse danskhold som prøveklud. Filosofien bag den nye måde at skrive på er at gøre eleven ansvarlig for sit eget produkt og gøre det muligt at forbedre sig ved brug af egne resurser. Derfor skal man først og fremmest opdage sine egne styrkepunkter og bruge dem som udgangspunkt. Styrkepunkterne skal findes undervejs i skriveprocessen, og det er

meningen, at eleverne skal hjælpe hinanden med at fastholde de gode elementer og inspirere hinanden til at komme videre. I praksis hedder denne fase respons, og det er meget svært at give respons. Man skal nemlig kunne redegøre for, hvorfor nogle passager i en tekst er gode, ellers kan »forfatteren« ikke bruge kritikken til noget. Det er meget nemmere at finde alle fejlene; det har vi nemlig vænnet os til gennem mange år.

Et gammelt ordsprog siger: »Man skal lære, så længe man lever.« I øjeblikket fokuserer jeg på alt det nye indenfor undervisning og læring. De yderst hjørner af Microsoft Works bekymrer jeg mig mærkeligt nok ikke om. Dem bevæger mine elever sig hjemmевant rundt i, og jeg skal nok nå derud, inden jeg lægger op – eller i hvert fald, når jeg virkelig får brug for dem.

Årsskriftets læsere ønskes en glædelig jul og et godt nytår!
Robert og Herdis Hune-Rasmussen

Novemberdage

Det er i denne weekend, at jeg har lovet Lars at skrive et bidrag til årsskriftet.

Jeg beundrer Lars for den ihærdighed, hvormed han forsøger at samle bidrag og billeder til årsskriftet.

Jeg har fået et frit emne, og jeg har valgt at skrive dagbog for weekenden i tillid til, at Lars ikke forbyder udgivelsen, den skulle jo nødvendig få samme skæbne som Ritts dagbog.

Fredag rejste alle eleverne på forlænget weekend, men før afrejsen hjalp et par af eleverne Poul med at etablere diskotek i avisstuen. Lærerbørnene i 6. klasse: Susannes Stine, vores Line, Anni og Pouls Esben, og deres kammerat, Thomas, skulle holde fødselsdagsdiskotek lørdag aften for deres klasse, og så er det jo fint at kunne låne skolens lokale.

Forinden havde Poul og jeg kørt stole og borde ud til Anne Glent, fordi der skulle holdes fest for kollegaer med koner og kærestes. Vi får penge for at have praktikanter, og det styrer Anne Glent, og én gang om året holder vi en fest.

Vi havde fået besked på at møde 17.15 på skolen, hvor en af Fjellerupbusserne ventede på os.

Anne Glent og Irene skiftedes til at være toastmaster, vi fik alle udleveret en diskette med drev – og tekstangivelse, og herefter blev der serveret chips og velkomstdrink. Kursen blev sat mod bowlingcentret i Svendborg, hvor der var lejet 7 baner, og ved at studere drev og tekster fandt vi ud af, på hvilke hold, vi skulle spille. På holdene var der mange nybegyndere, men Lars og jeg var sammen med nogle elever til bowling sidste weekend, så vi hørte til de mere erfarne. Vi kom imidlertid på hold med Finn, og han var suveræn, han havde både talent og erfaring, jeg fik det »gule« kort, fordi jeg gik ind på banen for at hente en vildfaren kugle.

I bussen hjem var der en god stemning, og da vi kom ud til Anne, blev vi ved hjælp af disketterne placeret ved nogle smukt dækkede borde, men der blev lidt uro om, hvilke borde, der først skulle have lov til at gå til ta' selv bordene med al den dejlige mad.

Ud på aftenen blev vi mere og mere dybsindige, og jeg forsøgte, som så ofte før, at overbevise mine kvindelige kollegaer om, at de var ved at gå for vidt i deres krav om ligeberettigelse, og at de skulle være gode ved deres mænd, men efter som aftenen skred frem, blev de mere og mere overbevist om, at de som eksempel for den kommende generation havde pligt og ret til at opdrage mændene.

Mine nye kolleger hentydede til, at mine afgjorte standpunkter kunne være en hindring for samtalen. Jeg fortalte dem, at målet helligede midlerne, men jeg trøstede dem dog med, at jo mere afgjort jeg udtrykte mig, jo mere usikker var jeg.

Det var en fin aften, men Inger og jeg måtte tage hjem som de første. Jeg skulle helst være frisk til næste dag, hvor jeg skulle til udvalgsrådgivning i Nyborg. Som I ved, så er og forbliver jeg at være radikal, og i partiet er der tradition for, at medlemmerne er med til at diskutere og fastlægge partiets politik, og det er en vanskelig opgave, da vi har tradition for at se en sag fra flere sider, inden vi træffer beslutning.

På mødet blev vi gjort bekendt med rapporten fra ombudsmanden om Nørrebrouroglighederne, »sagen, der ikke vil dø«. Denne rapport viser, at der er uenighed mellem embedsmændene i justitsministeriet og ombudsmandsinstitutionen, og partiets standpunkt var, at denne sag måtte undersøges til bunds. Det er jo en alvorlig sag, når demonstranter kaster med brosten mod politiet, og betjente skyder mod demonstranter. Alle har en mening i denne sag, så det er vigtigt, at forløbet klarlægges, så ansvaret kan placeres, og tilliden til politiet og domstolene ikke undergraves.

I retsudvalget diskuterede vi desuden de problemer, som 10000 danske narkomaner skaber for sig selv og samfundet. Vi fik oplyst, at 2/3 af alle røverier og indbrud bliver begået af narkomaner, og det er jo velkendt, at det danske fængselsvæsen er magtesløse i kampen mod narkoen og dens bagmænd.

Det er imidlertid stadig min holdning, at vi ikke løser problemerne ved at frigive hash og udlevere heroin til narkomaner, der er på sprøjtjen.

Denne holdning fik jeg underbygget, da vi forrige mandag aften havde besøg af to narkomaner fra en institution i Ringe, der for-

søger at afvænne kriminelle narkomaner, der har valgt at få deres fængselsstraf forvandlet til et ophold på et afvænningshjem. Disse to henviste begge til, at nedturen var begyndt med at ryge hash, og ingen af dem kunne gå ind for frigivelse af stoffer.

Jeg ved godt, at det er farligt at bygge en holdning på enkeltudsagn, men jeg har den opfattelse, at det må være muligt at forhindre flere unge i at blive misbrugere, og at vi også kan hjælpe flere ud af misbrug, hvis de får hjælpen på det tidspunkt, de er motiveret for det.

Jeg er imidlertid ikke tilhænger af, at politiet får lov at bruge »lokkeduer« i kampen mod narkoen, det vil på langt sigt undergrave tilliden til politiet og retssikkerheden. Jeg tror på, at en øget politiindsats blot vil få prisen på narkotika til at stige, og det vil blot medføre et endnu hårdere narkomiljø og mere kriminalitet.

Der er kun den mulighed, at forældre og alle, der er i kontakt med unge, forsøger at afromantisere brugen af stoffer, og at vi tilbyder hjælp til dem, der er blevet misbrugere, fordi de føler sig udstødte og ensomme.

Jeg er også med i socialudvalget, og her diskuterede vi debatpjecer om barnløshed og børns vilkår.

Det er desværre en kendsgerning, at der er flere og flere, som søger hjælp mod barnløshed. Nogle fordi de har fået infektioner efter aborter. Af andre årsager nævnes dårligt arbejdsmiljø og forurening, samt den omstændighed, at kvinderne bliver ældre, før de ønsker at få børn.

Jeg har erfaret, at mennesker, der søger om at adoptere børn, har forsøgt at få hjælp til selv at få børn først, måske fordi der har været stillet store krav til dem, der ønskede at få tilladelse til at adoptere.

Jeg vil derfor forslå, at man lemper kravene til adoption, men stiller de samme krav til de forældre, der ønsker hjælp mod barnløshed.

Prioriteringen i sygehussektoren nødvendiggør, at der betales for behandling mod barnløshed, og desuden må det kræves, at sundhedsstyrelsen opstiller klare kriterier for behandlingen og fører kontrol med, at private klinikker også overholder disse kriterier.

Indtil nu har man benyttet anonyme sæddonorer, og jeg kan godt tilslutte mig, at man fortsætter hermed, men jeg håber, at

muligheden for at hjælpe forældre til begge at blive biologiske forældre forøges. Det er måske ikke en sygdom ikke at ønske eller kunne få børn, men for de fleste er børnene den største glæde i tilværelsen.

I det etiske råd har man diskuteret midler og mål i behandlingen mod barnløshed, og man ønsker at forhindre genetiske indgreb, der kan nedarves til kommende generationer, også selv om man derved måske kunne forebygge mange kendte sygdomme.

Min største bekymring lige nu er, at udviklingen i mulighederne for behandling af sygdomme og dermed en forlængelse af livet stiller mange etiske spørgsmål og desuden krav om økonomisk prioritering i sygehussektoren. Hvem skal foretage denne prioritering og tage ansvaret herfor? Jeg har gjort mig nogle tanker herom, som jeg senere vil skrive en artikel om.

Jeg var hjemme igen ved firetiden. Jeg nåede lige at se Joachim og Alexandra sige »ja«. Det glædede mig, at mor Margrethe havde vredet armen om på justitsministeren, så Alexandra hurtigt var blevet dansk statsborger, for hende »ka' vi li'«, og hvis det kunne medføre en større forståelse for fremmede i Danmark, vil det være en meget værdifuld sidegevinst, desuden er hun en gevinst for mine kære kvindelige kolleger, der ønsker ligeberettigelse.

Ved syvtiden mødtes vi på skolen til »børnefødselsdagsdiskotek«. De voksne, og de små børn blev forvist til lærerværelset, mens »6. klasse« fremviste deres dress og dansefærdigheder til deres selvvalgte musik, der blev spist pølsehorn og chips og drukket sodavand, afholdt konkurrencer og små »julelege«.

Vi voksne var nok lidt trætte, men fik en diskussion om, hvorvidt vi ønskede, at vore børn skulle fortsætte i 8. og 9. klasse på friskolen. Der har tidligere været tradition for, at eleverne forlod friskolen efter 7. klasse, og mange mente, at det var godt for eleverne at få nye udfordringer og forlade det beskyttede »friskolemiljø«.

Vi så gerne, at Line kunne være blevet i friskolen, indtil hun ønskede at komme på efterskole, hun har haft så mange gode og udviklende oplevelser der, og hun har altid været glad for at gå i skole, og jeg tror på, at hun i friskolen vil kunne fået bedre oplevelser, end den prøveforberedende undervisning, hun vil få i folkeskolen.

Som aftenen skred frem skete det, at diskoteksdeltagerne kigge-

de ovenpå, og vi var lige nede for at se på festen, og da der skulle ryddes op, var vi velkomne, og alle var glade for en god fest.

Søndag sov vi længe. Stine var med Line hjemme og sove. Jeg stod først op og kiggede på overskrifterne i søndagsavisen. Ved siden af et billede af Joachim og Alexandra, der kyssede for hele folket, var der en artikel om, at en stigende depressiv adfærd i befolkningen får forbruget af Fontex lykkepiller til at eksplodere, og at medicinudgifterne til depressive midler i Fyns amt var steget fra 5 til 22 millioner.

Danskernes synspunkter er, at den lille pille, som ikke har synlige bivirkninger ud over, at den dæmper sexlysten, fjerner hverdagens store og små problemer og giver en sand lykkefølelse i sjæl og sind.

Af artiklen fremgår det, at eksperterne er dybt uenige om brugen af Fontex. Men det er bevist, at pillen er langt bedre til behandling af depressioner end hidtil kendte midler, og vi ved jo, psykiske sygdomme er meget pinefulde for både patienten og deres pårørende, og vi kan vel glæde os over, at der er hjælp at få. Og hvad så....., som mange andre stoler jeg nok ikke helt på, at pillerne ikke har bivirkninger, desuden tror jeg ikke på den »evige lykke« er kemisk betinget, men jeg anerkender, at pillerne kan være en hjælp, når sindet er mørkt, men de skal betragtes på samme måde som brugen af krykker, man skulle helst ikke bruge krykker hele livet.

Mange vil anbefale samtaleterapi for at fjerne årsagen til psykiske problemer, men i dag har en overlæge på et psykiatrisk hospital 5 minutter til hver patient om ugen, og det rækker ikke langt.

Samtaleterapi er en meget dyr behandling og ofte uden virkning. Jeg tror på, at psykiske sygdomme forebygges bedst ved, at mennesker oplever, at der er nogen, der sætter pris på dem og det arbejde, som de får lov til og er i stand til at udføre. Det gælder for både mennesker og ting, de opfylder deres bestemmelse ved at blive brugt, og de bliver smukkere af det. Efter avslæningen hentede jeg rundstykker, og vi hyggede os ved morgenbordet. Det fine vejr fik mig til at foreslå, at vi tog til Svanninge bakker, og børnene, der ellers ikke bryder sig om at køre i bil, godkendte forslaget, og vi klædte os godt på og tog vandrestøvlerne på.

Tænk jer, på turen derned sang pigerne de sange, de har lært i skolen og i kirkekoret – ind imellem tostømmigt, jeg er ikke selv musikalsk, men jeg er meget glad for, at Line har lært at synge og spille violin og klaver.

Vi havde en dejlig tur i bakkerne, som Line kender godt. Da vi kom hjem klædte pigerne sig ud som »fine« damer, og senere på eftermiddagen kom Klaus, min store dreng, på besøg. Det er dejligt, når de store kigger inden for og fortæller om deres hverdag og drømme. Klaus ville gerne til Odense og bo i byen, og senere på dagen skulle han ud og se på en lejlighed sammen med en kammerat. Han vil begynde på teknikum til februar, så hans boligudgifter skulle helst ikke blive for høje. Han mente imidlertid, at han havde fortjent en ferie sammen med »drene«, så de overvejede at tage på skiferie i Frankrig i julen. Jeg protesterede lidt, dels vil jeg helst have hele familien hjemme til jul, og dels er en skiferie jo ikke gratis, men han vil jo så gerne.... Desuden fortalte han, at han de to næste weekender skal til kickboksningstævner.

Jeg har overværet et stævne, som han deltog i, det er nu ikke lige mig, jeg så hellere, at han spillede fodbold eller badminton, det er sjovere og ikke så farligt, men jeg erkender, at han har meget glæde af sin sport, og at han dyrker den seriøst.

Senere ringede jeg til Michael, min ældste søn, han var hjemme hos sin kæreste. Hun tog røret, hun er en frisk pige, buschauffør og vild med heste, hun fortalte med slet skjult ironi, at Michael var ved at pakke sin kuffert selv, hun havde pakket, hun skulle med ham til Tyskland i nogle dage, men ikke for at gøre rent, vaske og lave mad til ham, ja al den snak om ligeberettigelse. – Jeg fik Michael, han fortalte mig henvendt til Anne Maria, at det næppe var umagen værd at lade hende vaske, gøre rent og lave mad, det kunne han bedre selv, godt jeg fik ham lært det.

Michael blev færdig med sin uddannelse i sommer, og han har foreløbig fået en praktikplads i et markedsføringsfirma i Tyskland til jul. Han er meget glad for arbejdet, og han håber at blive ansat som juniorkonsulent i firmaet efter jul, hvis der er arbejde til ham. Men det kan desværre ikke udelukkes, at han må gå arbejdsløs i kortere eller længere tid, og så er det ikke engang sikkert, at det lykkes ham at få et arbejde, han er uddannet til.

Han siger, at hvis han ikke får mulighed for at bruge sin uddan-

nelse, så bliver den hurtigt forældet, og han vil nødig tage et arbejde, hvor han ikke kan bruge sin uddannelse. Jeg forstår ham godt, men jeg må nok sige til ham, at han må tage det arbejde, som han kan få. Han har fået mulighed for at få en uddannelse, som han ønskede, og kan han ikke finde arbejde, der svarer til uddannelsen, så er det hans problem, men han kan ikke få dagpenge af den grund.

Der er alt for mange unge, der modtager en eller anden form for overførselsindkomst og holdes uden for arbejdsmarkedet, det er hverken samfundet eller de selv tjent med.

Desuden er det min opfattelse, at alt arbejde, som det er værd at gøre, er værd at gøre godt, og der er meget arbejde, som ikke er meningsløst, der ikke bliver gjort. Så mon der i grunden ikke er meningsfuldt arbejde til alle, og de fleste af os har nok glæde af at udføre et nyttigt arbejde, så kan vi bedre undvære »lykkepillen«.

Søndag aften så vi et resume' af brylluppet og hørte talerne til Joachim og Alexandra og Joachims tale til Alexandra. I dag er det ikke skik at holde slige taler, men jeg synes nu, at talerne var gode og velovervejede.

Her til morgen stod jeg tidligt op for at få skrevet min frie dagbog. Eleverne kommer først til aften, men lærerne har EDB kursus i dag fra kl. fire til ti, og jeg skal sørge for maden, da der ikke er nogen i køkkenet. Kurset er det sidste i et kursus på 32 timer. Lærerne i fri – og efterskolen har erkendt, at de ikke i længden kan undgå at beskæftige sig med en eller anden del af EDB, så kurset har haft til hensigt at gøre deltagerne fortrolig med brugen af en computer. Hakon fra friskolen og jeg har været assistenter. Vi har arbejdet med programmet Works for Windows. Uno Nielsen fra DFL har været instruktør på kurset, og kurset har resulteret i, at flere kolleger selv har anskaffet en computer, så de kunne arbejde videre derhjemme.

Vi har indrettet datalokale i det gamle håndarbejdslokale (nr. 5), og vi har fået et godt lokale, og vi har nu 15 pc'er, så det er fint. Vi har en del diskussioner med eleverne om brugen af lokalet, de vil gerne benytte computerne til at spille på i deres fritid, og vi har da også gode og lærerige spil på computeren, men enkelte elever er meget kreative, så det er ikke altid computerne fungerer, når vi skal bruge dem i undervisningen. Vi har i år et mediehold, som la-

ver avis, og mange elever bruger computerne til opgaver, og især er de blevet brugt til projektopgaverne.

Der sker i øvrigt så meget på informationsområdet lige nu, så selv os, der har interesseret os for det længe, har svært ved at følge med. Informationssamfundet er ikke fremtid, det er nutid. Som tilhørende et lille sprogområde kan man frygte, at amerikaniseringen på informationsområdet medfører, at vi er nødt til at være mindst tosprogede og kunne beherske et af hovedsprogene, og her er det engelsk, som trænger sig frem. Men vi må bestræbe os på at bevare den kulturelle og følelsesmæssige rigdom, der ligger i modersmålet og give andre (indvandrere og flygtninge) samme ret.

I baggrunden hører jeg radio, det gør jeg altid, når jeg arbejder. I dag er de to store emner valget i Polen og forhandlingerne i USA om fred i Bosnien. Det ser ud til, at min gamle helt Lech Walesa vil tabe kampen om præsidentposten til den tidligere kommunist, Alexander Kwaniewski, men der intet, der tyder på, at valget ikke går ærligt til, så man må jo respektere valget. Vi har 2 gange været i Polen med eleverne, og da fornemmede vi, at Lech Walesa var mere populær i Vesten end i Polen. Afskaffelsen af fri abort har ikke gjort ham populær i alle kredse. Der er også noget, der tyder på, at indførelsen af den liberale økonomi har skadet flere, end den har gavnet. I sidste ende tror jeg imidlertid, at Lech Walesa har tabt, fordi han mangler nogle af de menneskelige kvaliteter, som man forventer, at den nye præsident har. Jeg frygter ikke, at den nye præsident vil ændre afgørende på den polske udenrigs- og forsvarspolitik, idet han går ind for Polens optagelse i både EU og Nato.

Russerne nok ser med glæde på valget, og det er godt, for jeg hører ikke til dem, der undervurderer nødvendigheden af at få et godt forhold til befolkningerne i Rusland og Ukraine.

USA har sat en frist til kl. 16.00 i eftermiddag for en fredsaftale i Bosnien, den frist vil sikkert blive overskredet mange gange. En trist og umenneskelig krig har splittet folk og familier i det tidligere Jugoslavien, gammelt had er brudt frem og nyt had har fået næring, jeg kan ikke forestille mig, at et stykke papir og et par underskrifter kan skabe ægte fred i et land, hvor alle krigens parter, og de mennesker, der forhandler fred har gjort sig skyldige i de

frygteligste krigsforbrydelser. Jeg er fuld af respekt for de danske FN soldater, der har påtaget sig den håbløse opgave at repræsentere hjælpsomhed og menneskelighed i denne vanvittige krig, men bliver der underskrevet en aftale, vil det blive nødvendigt, at danske soldater i mange år må gøre tjeneste i Bosnien for at sikre freden og skabe mulighed for at flygtningene kan vende hjem.

Der var også gode nyheder: The Beatles har udsendt deres første album i 25 år, det er ganske vist sammenstykket af gamle indspilninger, men mange fra min generation vil nok ønske den i julegave.

Jeg vil nu hellere have den nyeste cd med Savage Rose og Anni-sette, det er mine favoritter.

Jeg må til at slutte, men I skal ikke føle jer forpligtigede til at læse dagbogsbladene fra en weekend i november, men måske skulle I næste år sende et par dagbogsblade til Årsskriftet.

Glædelig jul og godt nytår til jer alle
Asger

... og ifølge Grundtvig

N.F.S. Grundtvig – ham kender vi. Det er ham med:

- menneske først og kristen så
- livsoplysning
- det levende ord
- en skole for livet
- den historisk-poetiske skole
- samtalen
- at vække, nære og oplyse
- folkehøjskolerne
- alle salmerne
- alle sangene
- osv.

»Og så længe vi kan bruge Grundtvig er der ingen grund til at nøjes med at mindes ham.«

(Ebbe Reich Kløvedal.)

Grundtvig bliver stadig brugt. Til mangt og meget. På skoler som vores bliver han nogle gange brugt til at slå hinanden i hovedet med, når argumentationen bliver for tynd.

Og her i november måned tager han, 123 år efter sin død, stilling til dagens indvandrerspørgsmål ved et foredrag just i vores eget lokalsamfund.

»Et Grundtvig-ord at trøste sig ved, gruble over eller juble med i livets almindeligste og helligste situationer i kærlighed, tro og politik.«

(Ebbe Reich Kløvedal.)

Og gruble var netop, hvad jeg gjorde forleden dag, da jeg fik kendskab til et uddrag fra »Aabent brev til mine børn« fra 1839. (Hvorfra »Et jævnt og muntert, virksomt liv på jord« iøvrigt stammer.)

»Jeg seer med Vemod på de Gutter smaa,
Hvis Kinder gløde og hvis Øjne tindre,
Thi også de skal brat i skole gaa,
Og immer mens de voxer, blive mindre!
Der visner Rosen i Gravlufften kvalm,
Før end til Duft den Deilige oplukkes,
Der briste Øjet på Ligbaarens Halm
Før nogen tænker på, hvad lys der slukkes.«

... og immer mens de voxer, blive mindre.

Jeg beroligede mig selv med, at det var skrevet i 1800-tallet, at det var »den sorte skole« Grundtvig referede til, at børn selvfølgelig ikke kan blive mindre, når de vokser...

Det nyttede ikke. Sætningen havde bidt sig fast.

Lever børn i skolesystemer, der gør dem mindre?
Lever vi voksne i systemer, der gør os mindre?

Grundtvig ville en skole, hvor menneskelivet var levende. Han kaldte til samarbejde mellem alle »Folk med Aand«, for uanset deres tro kunne de have fælles front mod al åndløshed.

Men ifølge Grundtvig virker ånden kun i frihed. Og han mener ikke det individualistiske frihedsbegreb, men det frihedsbegreb, som bunder i respekten for det andet menneske.

»Frihed ikke som Ulv og Bjørn
men kun som voksne Menneskebørn.«

Vi vil en skole for livet, og her som i mange andre af tilværelsens sammenhænge kommer det an på »hvor megen livskraft, der mødes, og hvor godt den anvendes.«

Glædelig jul og godt nytår.
Nina, Ida, Esben, Poul og Anni

Kanotur i Sydfrankrig

Som det vil fremgå af »rejsebeskrivelserne« i dette årsskrift, havde vi valgt at dele lejrskolen i tre ture, hvor eleverne kunne vælge mellem Prag, Skotland og Sydfrankrig. 32 elever valgte kanoturen, og torsdag den 20. april stod Vagn og Kent klar med deres bus for at køre os de 1800 km til den campingplads ved floden Ardèche, som de næste 6 dage skulle danne base for dels kanosejladser og dels vandreturen i bjergområdet som floden skærer sig igennem.

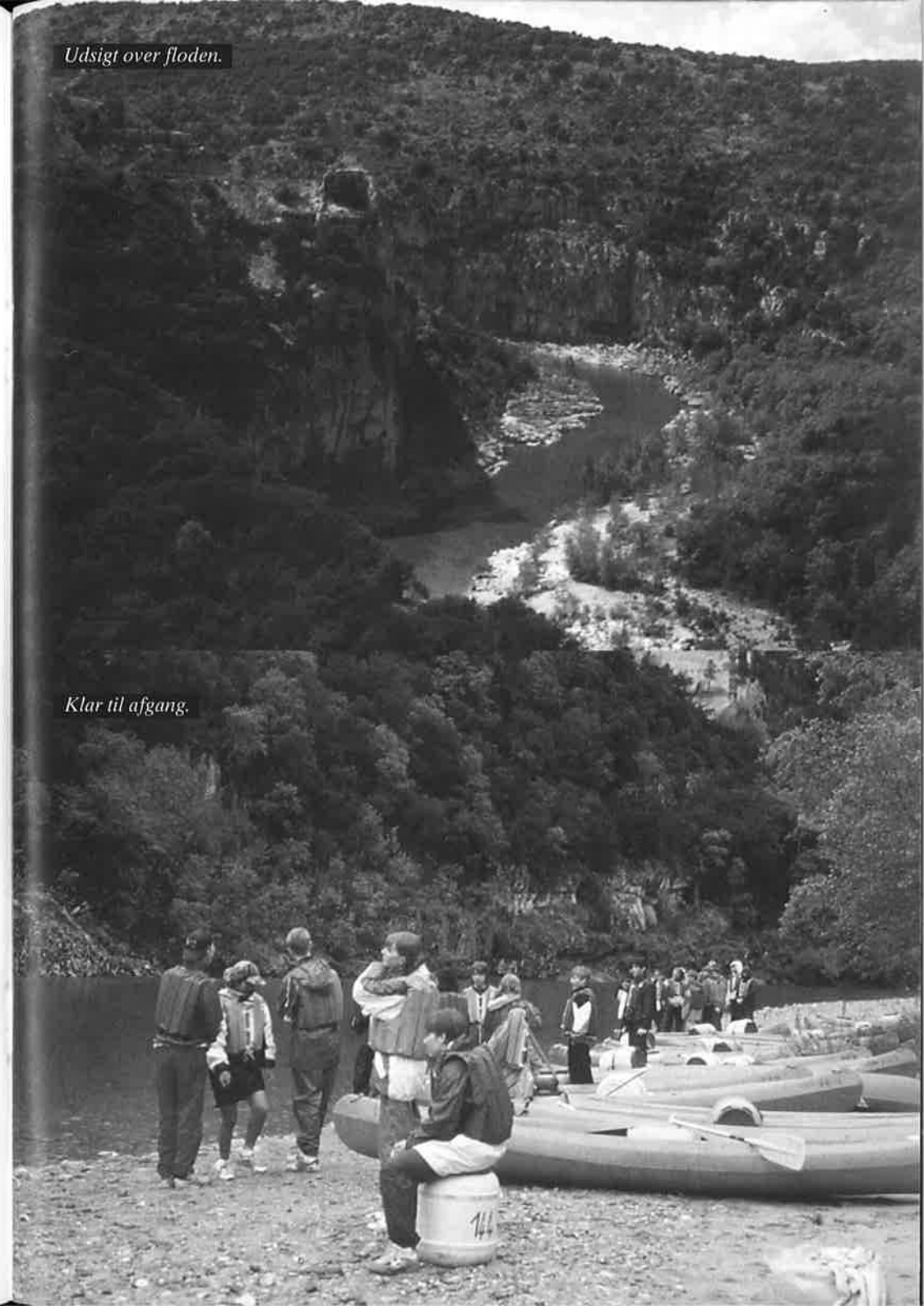
Ud over kano- og kajaksejladser i sommermånederne, så er området også kendt for bl.a. nogle meget store grotter, hvori der tidligere er fundet mange af de berømte hulemalerier fra forhistorisk tid.

Vi ankom til Camping de la Plage fredag eftermiddag og efter planen skulle vi allerede lørdag på en 3-dages kanotur gennem et totalt øde område mellem Vallon pont-d'arc og Saint-Just. Imidlertid havde det regnet et par dage – hvilket det iøvrigt gør meget i foråret – og vandstanden i floden var derfor steget meget, med det resultat at strømmen var meget stærk og strømfaldene var væsentligt mere dramatiske end sædvanligt. Efter råd fra de lokale ville vi derfor vente en dag med at sejle. Vi slog teltene op i et kort ophold i regnvejret. Den næste dag, hvor vi altså skulle have sejlet var det strålende solskinsvejr – det eneste vi oplevede på turen – og vi brugte dagen på et marked i den nærliggende by, Saint-Just. Det var en spændende oplevelse, hvor vi alle fik forsøgt os med tysk, engelsk og en hel del danske fagter. Over middag tog vi bussen op i bjergene, hvor vi så en af de mange drypstenshuler, der er i området. Det var et spændende besøg, men desværre talte guiden ikke særlig godt engelsk. Eftermiddagen brugte vi til at bade i floden, og om aftenen lavede vi bål og sang fællessange.

Søndag blev vi kørt op til det sted, hvor vores kanoer stod og vores sejltur skulle begynde. Selvfølgelig regnede det. Vi fik pakket tønderne – at disse var vandtætte skulle senere vise sig at være en stor fordel – og vi begyndte turen ned ad floden, først lidt klunget men lidt efter lidt blev det bedre. Samarbejdet mellem de to i hver kano var meget vigtigt, især fordi der i strømfaldene, som kom

Udsigt over floden.

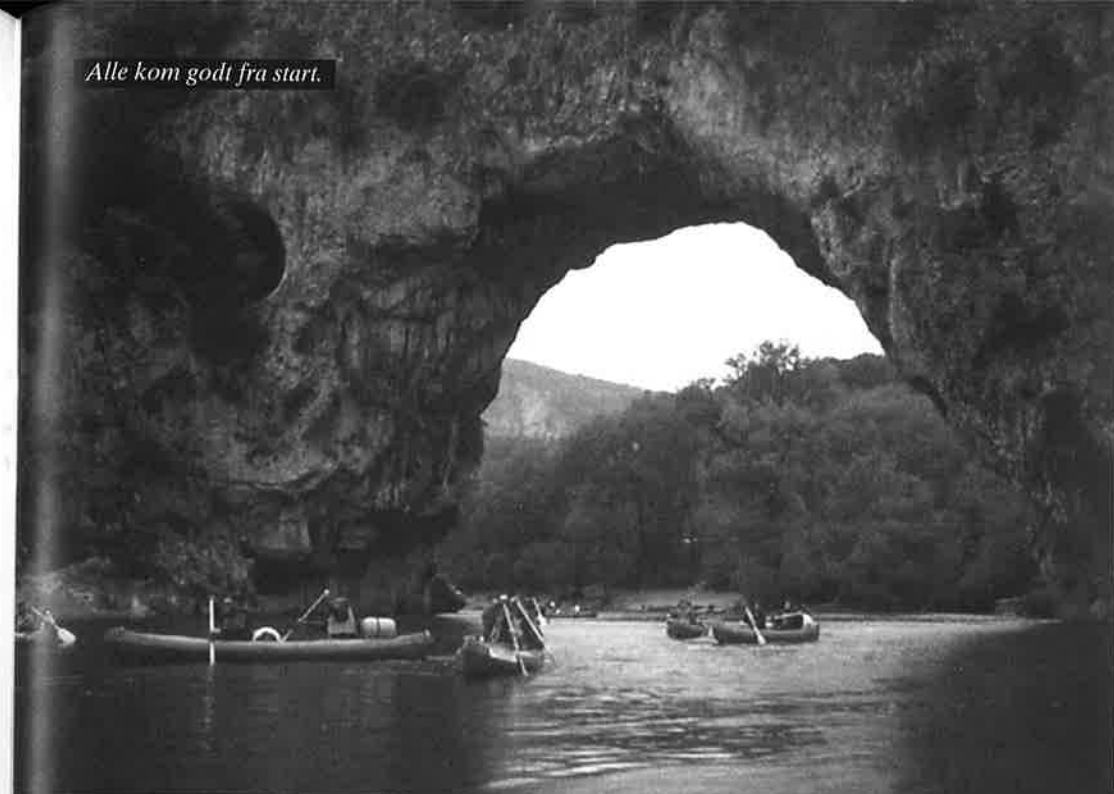
Klar til afgang.

med jævne mellemrum, skulle handles lynhurtigt for ikke at komme på tværs i strømfaldet. I det første kæntrede et par kanoer, men på det efterfølgende stykke var strømmen ikke så stærk og vi fik hevet alle på land uden at miste hverken tønder eller kanoer (eller elever). Vi nåede i løbet af dagen frem til den første primitive campingplads, hvor vi skulle overnatte. Her var der godt nok opført en helt ny toilet-og badebygning, men ellers var her absolut intet, bortset, selvfølgelig, fra det smukke »Grand Canyon«-agtige landskab – eneste ulempe: teltene skulle sættes op til natten i silende regn. Et par hundrede meter oppe(!) ad en stejl bjergvej var vores bus parkeret og efter en halv times gang kunne vi være deroppe for at hente proviant og andet vi ikke kunne have med i bådene. Om aftenen viste Vagn og Kent film i bussen, men ikke mange orkede en ny opstigning. Natten forløb udmærket, dog blev der i løbet af natten trængsel i toiletbygningen, fordi det regnede ind i flere telte. Vandstanden i floden steg fortsat og hen på natten måtte vi trække kanoerne længere op, for at vi næste morgen ikke skulle stå uden transportmiddel hjem til campingpladsen.

Næste morgen kom vores kanoudlejer, og spurgte om vi ville afbryde turen; men vi valgte at fortsætte, dog med den ændring at vi ville gennemsejle resten af strækningen uden at overnatte på den planlagte næste campingplads. Kanoturen fortsatte, men vi havde ikke sejlet ret længe før vi nåede et temmeligt vanskeligt strømfald – næsten alle røg i vandet. Maria og Rebecca kom for tæt på kanten. Maria forsøgte at holde kanoen ved at holde i en gren, der hang ud over vandet med det resultat at kanoen væltede – Maria hang i grenen og Rebecca drev videre med et godt tag i kano og pagaj. I et forsøg på at redde Maria kæntrede yderligere 2-3 kanoer. På dette tidspunkt var der væltet mange kanoer, der sammen med de våde passagerer var drevet i land flere forskellige steder over et temmeligt langt stykke. Det tog lidt tid inden gruppen var samlet igen, men langt om længe kunne vi fortsætte og hen på eftermiddagen var vi tilbage ved udgangspunktet. Det havde været en våd, men spændende tur gennem en utrolig flot natur. Ved hjemkomsten til campingpladsen fik vi rejst teltene; men i stedet for at lave vores mad på de små trankiasæt, syntes vi, at alle havde fortjent et varmt måltid mad indendørs, og derfor tog vi på en nærliggende restaurant og bestilte 36 pizzaer. Ud over at kunne

Alle kom godt fra start.

Vores køkken på campingpladsen.

spise i tørvejr, nød mange at kunne benytte et ganske almindeligt toilet!

Den sidste dag i Frankrig var vi på en tur med vores bus, som havde fulgt os på hele turen. Vi kørte lidt rundt i de omkringliggende bjerge, besøgte et vinslot og handlede endelig lidt ind i Saint-Just.

Onsdag var hjemrejsedag, og til forskel fra de fleste andre dage, var det tørvejr, så vi kunne tørre lidt tøj og telte, inden det hele skulle pakkes i bussen. Hjemturen kunne begynde og 26 timer senere var vi i Ringe. Alle var enige om, at det havde været en fantastisk sjov, spændende og våd tur med mange gode udfordringer.

Steffen, Lars, Bente og Poul

Titanic

Ringe Efterskole har tradition for at bruge en emneuge eller to om året på teater og musical.

Vi har tit stået i den situation, ikke at kunne finde stykker på det rette niveau med den rette handling og med roller nok til alle involverede. På grund af den omstændighed har en lærer på skolen kastet sig over den store opgave det er, selv at forfatte et manuskript.

I skoleåret '93/'94 opførtes det første skuespil skrevet af Anders Carlsson – »MELLEMLURENE«.

Knap var skuespillet overstået før nogle lærere var på udkig efter et passende emne/tema for et nyt teaterprojekt. Valget faldt på TITANIC.

Historien om TITANIC er kendt af de fleste, der var mange skæbner involveret, der er indbygget en dramatisk effekt, der er

Den falske scene.

mange myter om forliset, de mange personer kommer fra hele samfundslagkagen – alt sammen vigtige bestanddele i et teaterstykke.

Valget af stykket er det nemmeste – selve skriveprocessen langt vanskeligere. En del bøger om skibet og forliset blev læst og i februar lå manuskriptet klar!

TITANIC skulle ikke kun være et skuespil, men også en musical. Klaus Thormann blev sat på den opgave at skrive musikken til forestillingen. I løbet af 3 uger lå det meste af musikken klar – indspillet på bånd og udskrevet på noder. 14 nye musikstykker!

Teater spilles på en scene! For at virkeliggøre de ambitiøse planer, blev skolens tekniske afdeling tilknyttet projektet. Skolens pedeller har i samarbejde med skolens lærere og elever stået for opstillingen af den gigantiske scene.

For at gøre illusionen større må man også ligne det, man giver sig ud for at være. I kostumeafdelingen har man arbejdet på højtryk for at låne uniformer til skibets mandskab, kreere rober til 1. klassefruerne, samt finde »immigrant-tøj« i jordfarver.

Instruktionen af de mange skuespillere er sket i samarbejde med skolens mangeårige gæsteinstruktør Peter Damm-Ottesen, til daglig skuespiller på Odense Teater, og skolens lærere. Peter har i en uges tid boet på skolen. Om formiddagen har han instrueret vore elever, om eftermiddagen været til prøver på Odense Teater, og om aftenen har han igen instrueret vore elever.

Vore elever har ydet en kæmpe indsats. De har skullet lære roller, lave kostumer, bygge scene, sætte lys og lyd op og spille musik. Alt har de taget med godt humør!

*I ønskes hermed alle en rigtig god jul og et godt nytår!
Hilsen Anne, Ditte, Rikke, Liselotte og Jørn*

Nu kan jeg snart min rolle.

Dansen på 2. klasse.

Pressen på besøg.

Pragturen

Det var med stor spænding, at deltagerne steg ombord i bussen. Chaufførerne meddelte at sømændene på Bagenkop-Kiel strejkede, og de vidste ikke, om færgen kom afsted. Under turen mod Langeland, var de hele tiden i telefonisk forbindelse med færgeselskabet. Svaret var, at de troede færgen sejlede, hvilket den da også gjorde.

Fra Kiel gik turen mod Berlin, hvor vi ankom midt på aftenen. Efter rundtur i byen med bus, så vi de største seværdigheder, derefter var der et par timer på egen hånd.

Derefter mødtes alle igen ved bussen og så kørte vi ellers imod Prag. Det var en hård nat, da pladsen var trang og alle ikke lige var helt vilde med tanken om at skulle sove, det blev de først længere ud på natten. Kl. 6.20 ankom vi til vores hotel, hvor vi træt fik vores morgenmad, men der var ikke tid til at komme i bad, skiftet tøj eller noget som helst, det var kun de hurtigste der nåede det. Sammen med vores guid Pavel, som vi lige havde mødt, kom vi hurtigt ind til byen, og videre ud til et gymnasium, hvor skulle vi se hvordan at de kørte deres skoleform. Vi blev delt ud i grupper i de forskellige klasser, hvor mange af os faldt i snak med eleverne, og aftalte mødested til næste dag så de kunne vise os byen. Ved middagstid tog vi metroen ind til centrum, spiste frokost, og havde derefter 4 timers fri til at gå og kigge og handle ind i. Sidst på eftermiddagen tog vi hjem til hotellet, fik os et bad og gik så ud for at spise aftensmad. Der gik ikke lang tid, efter vi kom hjem til hotellet, før folk lå i deres senge.

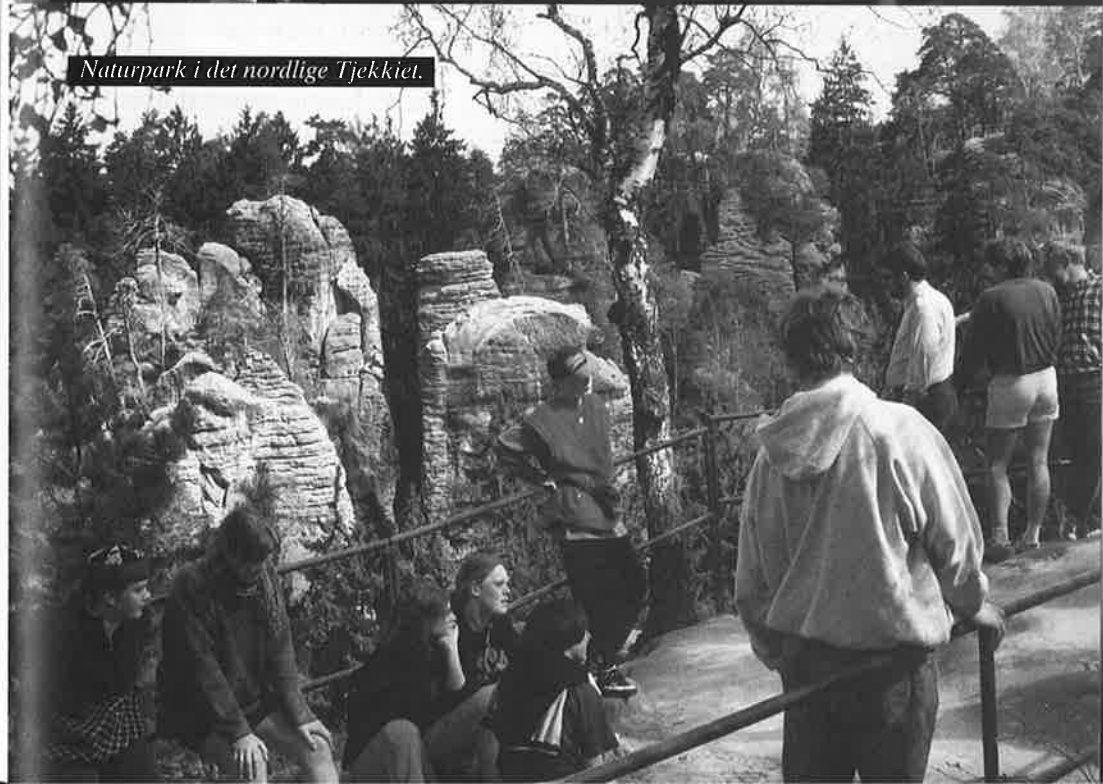
Næste morgen var det bare med at komme tidligt op, vi skulle være på et teknisk museum kl. 9.00. Dette museum viste alle de biler, toge, flyvemaskiner og motorcykler, der var blevet fremstillet i Tjekkiet. Efter et par timer der blev vi så kørt ind på Prags største markedsplads, og der kunne man købe alt.

Om eftermiddagen kørte vi ind til byen, da nogle af os havde aftaler med gymnasieeleverne. Resten af os gik på indkøb og så på byen. Sidst på dagen mødtes vi med vores guide, som viste os vej op til Rådhuspladsen, og derfra tog vi ud for at spise i små grupper. Vi

Forår i Prag.

Naturpark i det nordlige Tjekkiet.

mødtes igen et par timer senere og gik op igennem byen til et lille teater. Der så vi et mimespil, hvilket var lidt af en oplevelse...

Den næste dag startede som sædvanligt med morgenmad på hotellet, og derefter skulle vi på noget af en tur. Bussen kørte os af sted til en gammel borg, Karlstein, der lå et godt stykke syd for Prag. Vejret var varmt og dejligt, så efter rundvisningen smed vi os allesammen på en græsplæne og lå og dasede den af, indtil vi skulle videre til det næste arrangement. Nu gik turen så til en drypstenshule et godt stykke derfra, og da vi ankom, var det bare med at trække i en tyk sweater og et par bukser, da der nede i hulen kunne være helt ned til 6 grader. Det var mærkeligt at komme fra 28 graders varme og ned i sådan en kulde, men selvom rundvisningen oven i også var lang, gjorde det ikke så meget, da det var rigtig smukt dernede. Da vi igen kom tilbage til Prag, gik nogle af os elever ud for at spise sammen med lærerne. Det var vores sidste aften i byen, inden at vi skulle videre nord på i Tjekkiet. Men efter at vi havde spist, fik vi lidt af en overraskelse, da vi pludselig blev hentet af bussen og kørt op på Karlsbroen. Der skal jeg love for, at vi fik set »Prag by night«! Det var noget af en oplevelse.

Næste morgen skulle vi ...igen... tidligt op fordi at bussen skulle pakkes, inden turen gik op i bjergene, tog vi ind til en jødiske kirke midt inde i byen. I denne kirke var der over alt skrevet navnene på de myrdede jøder under 2. verdenskrig. Da vi havde været der et stykke tid, steg vi om bord og vinkede farvel til Prag med kurs imod Skoda fabrikkerne. Vi ankom, og startede med at se en film om bilernes udvikling, og bagefter blev vi kørt op til selve fabrikken, hvor de blev lavet. Derefter var der en lille frokostpause, hvor vi selv skulle handle ind, det var bare lidt bittert, at der næsten ikke var noget at handle ind i! Men turen gik derfra videre mod vores nye hotel, og da vi ankom...joo, det så da fint ud, værelserne og maden var i hvert fald udmærket, men der var simpelthen så koldt! Men om aftenen fik vi da varmen ved en god omgang fællessang.

Folk var vist temmelig sure den næste morgen. Vi var et par tøser, der stod tidligt op for at få et morgenbad. Da vi kom op på værelset og de næste var gået i, lød der pludselig et skrig... der var ikke mere vand, hverken koldt eller varmt, så resten måtte ud og stå under pumpen midt på gårdspladsen med sne omkring sig. Vandet skulle næsten bankes ud af den, så koldt var det. Men efter det

Kongeslot og Katedral i Prag.

Karlsbroen over Moldaufloden.

var overstået og folk var vågnet kunne vi ikke andet end at grine af det. Vi steg igen om bord på vores bus, som denne gang kørte os op til et utrolig flot natur område, som vores guide Pavel kendte. Der gik vi os en god lang tur, for vi skulle til at sidde i bussen i et par timer. Vi skulle til koncentrationslejren Teressienstadt. Det var noget af en oplevelse, men også et chok, at se hvordan det hele så ud i virkeligheden. De rum jøderne boede i, kan slet ikke beskrives, det var frygteligt! Ærgerligt var det nu alligevel, at der hvor galgen stod, var der lukket. Efter at vi var færdige der, kørte vi tilbage til hotellet, og hyggede os over aftensmaden, og senere fælles-sang, glade for at vi har det så godt, som vi har.

Næste dag var vores sidste i Tjekkiet. Morgenen foregik på samme måde, som dagen før, men denne gang kom det heldigvis ikke bag på folk! Vi fik spist morgenmad, pakket bussen og drog (med en indre glæde) af sted fra hotellet. Dagens første besøg, var på et glasværk, hvor vi skulle se, hvordan man arbejdede med det, og hvordan det til slut kom til at se ud. Bagefter kunne vi købe alverdens ting i en lille forretning, som hørte til. Efter en lille pause, kørte vi videre til en rimelig stor by, hvor vi havde mulighed for at bruge vores sidste penge, og få noget mad. Der havde vi et par timer til at gå rundt og hygge os i, og det var lækkert, da vejret simpelthen bare var perfekt! Inden turen så småt skulle til at gå hjemad, blev vi kørt op på et bjerg lidt udenfor byen, der blev folk helt vilde og begyndte at klatre op ad skrænterne, men det var også dejligt, at de lige kunne blive lidt trætte, for så kunne vi måske bare få sovet en lille smule på hjemrejsen. På toppen af bjerget stoppede mange facineret op og nød udsigten. Man kunne se så langt øjet rakte, over byer, marker og dale, det var smukt! Men videre måtte vi jo uheldigvis, for før eller sennere skulle vi vel hjem til Danmark. Vi kørte i nogle timer, og lidt før vi nåede den Tjekkiske tyske grænse, holdt vi ind på en scandinavisk restaurant og fik noget god mad, som vi kendte. På restauranten tog vi også afsked med Pavel, hvilket var lidt trist, for så gik det ligesom op for folk, at nu var turen ved at være slut. Vi kom med besvær over grænsen, men da folk var trætte, faldt vi hurtigt til ro. Imens vi sov nærmede vi os hastigt Danmark.

Tak for en god tur, som ingen af os vil glemme!!

Skotland

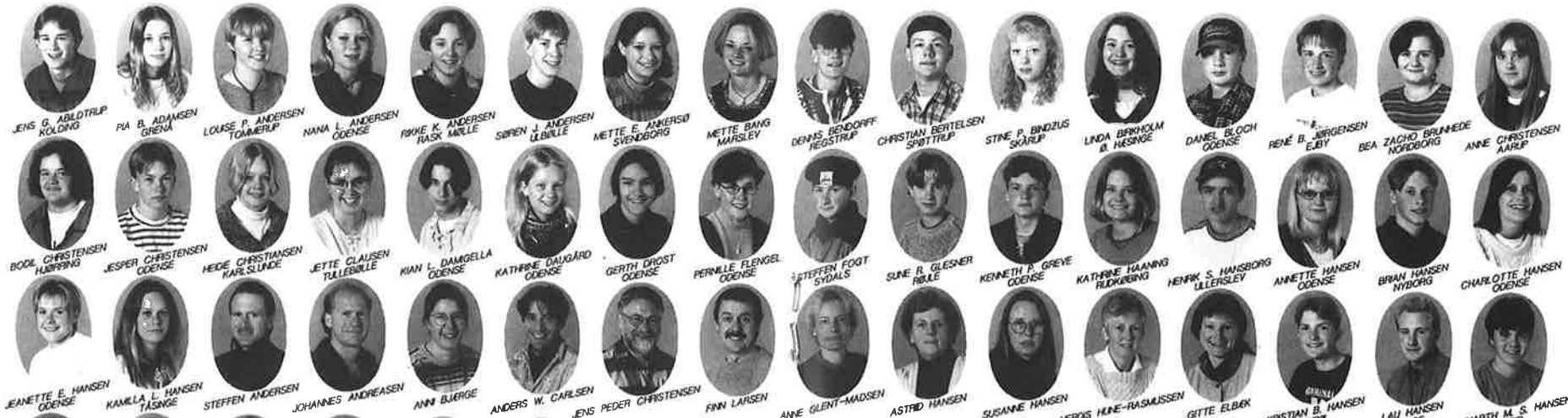
Torsdag d. 20 april kl. 05.15 spiste hele holdet morgenmad og kørte med bus til Rotterdam i Holland. Ved 18-tiden sejlede vi afsted fra den store olie-og industrihavn. Der var havblik, så ingen blev søsyge. Vi ankom til havnen i Hull i England, solen strålede fra en skyfri himmel. Vi havde lige indtaget en ægte engelsk »breakfast« med scrambled eggs, spejlæg, toastbrød, juice, pølser, bacon. Alt hvad hjertet kunne begære...

Thormann, Johannes, Anne, Liselotte og Alf var vores guider og babysittere på turen, dog var det nok Klaus, der vidste mest om landet. Vi kørte op gennem England, det tog det meste af dagen. Da den skotske grænse nåedes, bragede sækkepipemusik ud af højttalerne. »The Bonnie Mountains of Scotland« er utroligt smukke.

Vi ankom til Edinburgh Castle om eftermiddagen. Der opbevares kronjuvelerne, og det var hjemmet til Maria Stuart. Det er en

Grænsen mellem Skotland og England.

JENS G. ASLDTRUP KOLDING, PIA B. ADAMSEN GRENA, LOUISE P. ANDERSEN TOMMERUP, MANA L. ANDERSEN ODENSE, RIKKE K. ANDERSEN HASK MØLLE, SIBREN J. ANDERSEN ULBILLE, METTE E. ANKERSD SVENDSBORG, METTE BANG MARSLEV, DENIS BENDORFF HEGSTRUP, CHRISTIAN BEITTELSEN SPOTTTRUP, STRINE P. BRIDZUS SKARUP, LINDA BIRKHOJ B. HESRGE, DANIEL BLOCH ODENSE, RENE B. JØRGENSEN EBJY, BEA ZACHO BRUNHED E NORDBORG, ANNE CHRISTENSEN AARF

BODE CHRISTENSEN HUFFRING, JESPER CHRISTENSEN ODENSE, HEDE CHRISTIANSEN KARLSLUNDE, JETTE CLAUSEN TALLEBILLE, MIAN L. DAMGELLA ODENSE, KATHRINE DAUGÅRD ODENSE, GERTRUD DROST ODENSE, PERNILLE FLENGEL ODENSE, STEFFEN FOOT SYDALS, SUNE R. GLESENER RØLLE, KENNETH P. GREVE ODENSE, KATHRINE HAANING RUDKØRNING, HENRIK S. HANSSBORG ULLENSLEY, ANNETTE HANSEN ODENSE, BRIAN HANSEN NYBORG, CHARLOTTE HANSEN ODENSE

JEANETTE E. HANSEN ODENSE, KAMILLA L. HANSEN TÅSNGE, STEFFEN ANDERSEN, JOHANNES ANDREASEN, ANN BJØRGE, ANDERS W. CARLSEN, JENS PEDER CHRISTENSEN, FINN LARSEN, ANNE GLENT-MADSEN, ASTRID HANSEN, SUSANNE HANSEN, HERDIS HJØRNE-RASMUSSEN, GITTE ELBÅK, KRISTIAN B. HANSEN TRAFØR, LAU HANSEN RINGE, LENNARTH M. S. HANSEN STRØB

MICHAEL P. HANSEN TEJN, STEEN T. HELMER ÅSNE, LARS LINDGAARD, ASGER MADSEN, JØRN MATHESSEN, BENTE MOUSTEN, POLA PEDERSEN, AAGE PEDERSEN, LISELOTTE SVANE, KLAUS THORMANN, ELIZABETH HEL TOFT TOMMERUP, CAMILLA HENRIKSEN KERTEMINDE

JESPER S. HJØRT FREDERICA, HANS PEDERSEN, GRETHE PEDERSEN, GUNNAR JOHANSEN, GITTE NELSEN, KRISTEN HENRIKSEN, SUSANNE SLOTH, NINA THOLLE, MERETE BRUN-NELSEN, KARIN JØRVELUND, BIRGIT ÅGAARD, TROELS HYMBLLER EBJY

BENNY HOFFER STÆRRING, CHARLOTTE M. JENSEN NYBORG, JANNE J. JENSEN NYBORG, KRISTIAN A. JENSEN ODENSE, KRISTINA G. JENSEN FREDERICA, MARINA JENSEN ODENSE, RIKKE JENSEN ODENSE, KAMILLA A. JOHANSEN ÅRSLEV, KATHA V. JOHANSEN DANNEMARE, MORTEN JUL FREDERICA, JESPER H. JØRGENSEN ODENSE, MAJA D. JØRGENSEN ODENSE, SIBREN KARST BOBY, REBECCA K. KOKOSE SILKEBORG, ANDERS KULTMILLER ODENSE, HEIDI M. KNUDSEN NYBORG

METTE LENE KRISTENSEN GUDERUP, JANUS KRISTIANSEN HERNING, TRINE U. KRISTOFFERSEN EBJY, LINDA KROGSGAARD NYBORG, BRITT KØHLER ODENSE, PIA LAMSKOV TOMMERUP, BETTINA LARSEN FAABORG, KRISTINA S. LARSEN KERTEMINDE, TRINE LUND LUNDERSKOV, DENIS LINDORFF ODENSE, BJØRN S. MADSEN SVENDSBORG, JIN MADSEN NYBORG, MARTIN MADSEN VISSENBERG, KENNETH B. MOGENSEN V. ABY, CLAES G. MØLLER KØGE, MARTIN NIELSEN KOLDING

ANNA H. NELSEN SØNDERSØ, BERT A. NELSEN VENNELEV, JACOB G. NELSEN SVENDSBORG, JACOB R. NELSEN KORSØR, LOTTE NELSEN ODENSE, MAJA B. NELSEN ESPERGADE, MARIA F. NELSEN TOMMERUP, MARIA G. NELSEN ODENSE, MARTIN B. NELSEN KØKKEKDAL, TANJA NELSEN TRANEKER, MORTEN W. NISSEN KOLDING, CLAUD M. NØRRGAARD ODENSE, JENS N. OFFERSEN KERTEMINDE, CARINA E. PEDERSEN ODENSE, DORTE E. PEDERSEN SVENDSBORG, IVA H. PEDERSEN KØGE, KARSTEN D. PEDERSEN LANGSKOV, LENE HJØRNE PEDERSEN ULLENSLEY, LINDA S. PEDERSEN TOMMERUP, THOMAS B. PEDERSEN SVENDSBORG, KLAUS PETERSEN NORDBORG, MARIA LOUISE PETERSEN EBJY, KIM POLSEN KOLDING, MONICA RASMUSSEN TVED, STINE JULIA RASMUSSEN ULLENSLEY, MAX RIES NYBORG, JAN STYSKOV KOLDING, JENS H. SKEEM SÅLLUND, THOMAS N. SUNDSTRUP ODENSE, BJØRN A. SØRENSEN MØRKE, TRINE SØRENSEN GUDBERG

RINGE FRI- OG EFTERSKOLE
1994 - 1995

lang historie, som omhandler konger, krige og klaner. Det var et besøg værd, selvom vi aldrig fandt ud af, om skotterne egentlig har underbukser på under kilten... Vi ankom på Eglinton youth hotel, og aftenen gik med en bytur på egen hånd. Taxi'erne var meget billige og byen var flot. Dog er der en del fattigdom.

Den tredje dag holdt vi i Jedburgh, en lille hyggelig flække. Vi havde kørt rundt i det vidunderlige, skotske højland og kom for sent til aftensmaden på Carbisdale Castle. Det er et flot slot med mange spøgelse. Drengene fik deres livs chok, da Jim, ejeren af slottet fortalte om alle spøgelserne. Bl.a. lå en vis Dennis Lyndorff oppe ved Kenneth Greve og sov... Om morgenen gik vi en tur og kørte bagefter på Glenfiddich Whisky Destilleri. Det var en god rundvisning vi fik. Den startede med en biograftur. Men lugten derinde var en smule kvalmende, som af øllebrød. Whisky er lavet af bl.a. vand, sukker og malt. Alle lærerne fik whiskysmagsprøver, dog ikke Alf, han var jo chauffør. Glenfiddich er det eneste sted i Skotland, hvor man tapper whiskyen på flasker på selve destilleriet.

Om aftenen på Carbisdale var der »skotsk folkemusik/danse aften«. Fire skotter underholdt med sækkepibe, dans osv. Vi skulle alle danse, og der var fuld gang i den. Tidligt næste morgen tog vi afsted mod Fort William, hvor vi købte ind. Chokolade var meget billigt!

Naturens store kræfter viste sig i Glen Coe, en dal beliggende mellem enorme bjerge med sne på toppen. Det var vildt flot, men hvor følte man sig dog lille.... Alle fik sig en god klatretur og andre fik tisset en tår. Vi passerede Loch Ness og Urquhart Castle.

Der var ingen uhyrer i sigte. Eller var der? Loch Ness er egentlig ikke noget specielt, andet end en kæmpe sø. Loch Lomond er Skotlands største sø. Meget smukt beliggende.

Vores andet slot/vandrehjem lå ved siden af Loch Lomond. Aftenafslapning og gåtur.

Så oprandt dagen, hvor alle de skotske pund skulle bruges i Glasgow. En kæmpe by, ikke så flot som Edinburgh, men større. Vi startede på et kæmpe museum og så en trafikudstilling. Det var ret spændende og kæmpestort. Derefter havde vi fri i byen hele eftermiddagen. Der blev købt alt fra dyre kjoler til plastikcigarer. Smoking! Igen mødte vi fattigdommen i gaderne. Bl.a.

Edinburg Castle.

Dun Robìn, tidligere kongeslot, nu museum.

blev Anders Klitmøller chikaneret af en usoigneret gammel mand. Hyggeligt.

Atter drog vi mod Loch Lomond Castle og sov. Så vendte vi igen hjemad. Men på vejen stoppede vi i York, en gammel vikingeby, hvor vi så Jorvik Vikingemuseum. Efter besøget var vi rundt i byen. HVM butikken blev tømt for Jethro Tulls »Aqualung«, vores slagsang på turen. Desuden var busturen præget af en sækkepibemelodi og »Back for good« med Take That...!

Sejlturen hjem gik lidt vildere for sig. Skibet vippede lidt. Vi var på discotek, men der var ikke så mange andre med. For sidste gang spiste vi engelsk morgenmad. Alle dagene havde vi spist det samme, og hver dag fik vi pommestruer. Hvis man skulle bo i Skotland, ville man blive fed. Det var helt sikkert den bedste tur...

*Med venlig hilsen fra Medieholdet '95
v. Anne Glent-Madsen*

– At sætte spor –

I vores dagligdag er det talte eller skrevne ord meget højt prioriteret. Dette gælder ikke kun på skolen her, nej, sådan er det i vores kultur i den vestlige verden. Det er den væsentligste måde, vi udtrykker os på – formidler vore tanker og ideer. Det er vores fælles forståelsesramme.

Men dybt i os alle er der et behov for, en trang til at udtrykke os med andet end ord. Det er en helt naturlig – dybtliggende – del af os.

Et historisk tilbageblik viser os, at mennesket altid har været skabende. Dels har det været nødvendigt for at »få« brugsting, dels har det været tilfredsstillende at præge tingene personligt, og endelig har der været denne dybe trang til at skabe.

Glæden over selv at skabe noget har, tror jeg, eksisteret til alle tider.

I dag, hvor det bestemt ikke er nødvendigt at **skabe** noget for at opretholde vor materielle standard, finder vi i stedet friheden til selv at vælge udtryk, form og farve, når vi får trang til at skabe. Vi vælger også selv, om det vi skaber er til nytte eller blot til lyst.

Når dette lykkes bedst, oplever vi fornemmelsen af at være ét med nuet. I dette selvforglemmende øjeblik er vi helt og fuldt tilstede i vort eget liv – **SKABENDE**.

Det vi skaber, kunstværket, vil jeg for nemheds skyld kalde det, opstår ikke tilfældigt. Det har altid på et eller andet plan en fortælling, en idé, et forløb, en tankerække, en indre nødvendighed. – Det udspringer af noget dybt forankret inde i en selv, men med afsæt i vort fælles univers.

I september måned i år havde Fri- og Efterskolen sammen temadage med henblik på at udsmykke skolen. Det overordnede emne var:

»AT SÆTTE SPOR«.

Emnerne og mulighederne var utallige: Patchworktæpper, dukketeater, papmachèurskove, keramikrelieffer med svampe eller hus-

facader, gasbetonskulpturer, fotoreportager, alfelandskaber, computergrafik, masker, skulpturel bålplads med kampesten, træarbejder, jernskulpturer og glasmaling.

Eleverne var delt på hold efter eget ønske og med en god blanding af fri- og efterskoleelever til gensidig inspiration. De små fantasi og kasten sig ud i enhver opgave, der aldrig var umulig, og de større elevs overblik og færdigheder supplerede hinanden på bedste vis.

Det mest fascinerende i disse dag var efter min mening helt klart optagetheden, engagementet og selvforglemmelsen.

Der blev skabt mange kunstværker. I høj grad er der SAT SPOR efter vort fælles samvær, vor gensidige inspiration, tanker og sidst, men ikke mindst af den nødvendige trang til at skabe.

Villy Ørskov udtrykker det sådan. »I kunsten oplever du en virkelighed på den anden side af den materielle skinvirkelighed. Den virker direkte på vore sanser, bliver en formidler, mellem det vi forstår, og det vi ikke forstår«.

Mon ikke sådanne temadage er med til at gøre vor fælles forståelsesramme lidt større end ord, lidt rigere.

KOM FORBI – KIG DIG OMKRING – PRØV SELV –
PÅ GENSYN

Kærlig hilsen
IRENE

Sprog – betragtninger

Fast som en klippe og bred som en strand
vild som en brænding i kog
fri som fuglenes flugt over land
sådan er Julies sprog.

Engang fløj det frejdigt fra mund til mund
enhver ku' benytte det frit
det gjalded fra sø og i grønne lund
fortalte om godt og skidt.

Hvis du var sorgfuld og modløs og træt
så var en sang ej for god
måske blev dit sind aldrig lyst eller let
men sproget var det du forstod.

Benny Holst. »Julies sprog«. Skrevet til Julie Petersens 75 års fødselsdag 17.4.1976. I »Bedstemor med slag i«, Hoager 1977.

Det sprog stjal man fra os og gav os en snak
linien var sløret men klar
det er lettest at holde et folk i skak
som slet ingen sange har.

Det sprog Julie ejer som ku' være vores
var vi med til at brække itu
vi er fremmed' for hinanden det er vores kors
vi raver i blinde nu.

Men midt i alt mørket der brænder et lys
en ild som aldrig dør hen
det sprog vi har talt trænger til at fornyes
vi må lære det gamle igen.

Asgers vikar – foråret 95 – det var undertegnede.

Jeg kom ind fra sidelinien, nærmere betegnet Vestsjælland, hvor jeg i nogle år havde været ansat på en skole meget lig Ringe – som var min oprindelige hjemegn – og det sted hvor jeg og min familie havde så dybe rødder, at de trak os tilbage!

I dette sammen-surrium Vestsjælland – Ringe, tilbragte jeg en del tid på Storebæltsfærgerne, dette gav tid til eftertanke, som jo altid er sundt, resultatet af mine er det frit til læserne at dømme om.

Som sejlende passagerer kan man få mange oplevelser, iblandt dem er, at man kan få udleveret Statsbanernes blad »Ud at se med D.S.B.«, hvilket kan anbefales på det kraftigste.

Imellem de gode læseoplevelser jeg har haft mellem Halskov-Knudshoved og omvendt, var der i august 95 en artikel der rørte mig, måske specielt som dansklærer, den hed: »Vask din mund i sæbe«.

Den handlede kort sagt om sprogets indhold, hvordan det ændres i forhold til samfunds- og livsopfattelser iøvrigt.

Jeg skal ikke trætte med mine overvejelser i forhold til artiklen, kun i forhold til min konkrete hverdag som dansklærer – og som menneske.

Som lærer i modersmålet, dansk, er der visse hensyn at tage, bl.a. grammatiske. Hvis du skal lære eleverne at skrive korrekt dansk, skal de blandt andet lære om grammatiske regler.

Hvis man ikke bare kan det pr. rygmarv, er den nogenlunde farbare vej gennem grammatiske analyser, trods kedeligt så dog i mange tilfælde rimeligt gangbart.

Engang oplevede jeg i denne forbindelse på min tidligere skole følgende: Jeg ville forklare, hvorfor det var væsentligt at kende stammen (grundformen) på et udsagnord, for at kunne finde de korrekte endelser – og havde valgt det forkerte ord, nemlig undre, som i kort form hedder UNDR'.

Jeg fik på puklen, sundt nok, for det gav anledning til overvejelse. Men som diskussionen skred frem, var der en forældre i min klasse der sagde at: Det undrede at jeg havde valgt et ord, man ikke brugte!!!

Behøver jeg nævne, at jeg var dybt taknemmelig. Ikke blot gav denne forældre ved sin bemærkning ordet gyldighed i sammenhængen, men hun gav det den langt dybere mening, som også jeg havde glemt, i al min analyseren.

For meget længere end det grammatiske rejser der et andet spørgsmål sig, netop ved dette ord (og ikke som i f.eks. ændr(e) og andre undtagelsesord med tre konsonanter i rap).

Men nøjagtig til undr, knytter der sig noget indholdsmæssigt, du kan undre dig over mangt og meget i din hverdag, men hvornår er der et krav om besvarelse af et spørgsmål – og hvornår er det bare betingelsesløst en undren over hvordan tilværelsen er skruet sammen, alt det som vi ikke den mindste indflydelse har på, eller andre for den sags skyld!

Som f. eks. Brorson gjorde, da han skrev: »Op al den ting som Gud har gjort« med linien – Det mindste græs jeg undrer på –.

Er det noget vi i vores højt oplyste tidsalder beskæftiger os med?

Er det ikke faktisk sådan at ordet har mistet sin betydning, at man i stedet for at undre stiller krav om en absolut viden på stort set hvad som helst. Er det ikke sådan, at vi i vores liv er blevet så vant til at vide, så vi ikke længere kan stille os tilfreds medmindre vi har en facitliste ? Og dermed også forhindrer os selv i at kunne betages på samme måde som Brorson, over »selv det mindste græs«.

Den førnævnte artikel beskæftigede sig nu ikke med undren, derimod med sprogets foranderlighed i det hele taget, specielt i forhold til gangbar sprogbrug. Som for eksempel at det nu ikke længere er god tone at sige gammel, det hedder ældre, ikke svagt-seende, men synshandicappet, ikke pedel, men servicefunktionær og så videre (for Asgers skyld, vil jeg da nævne tilføjelsen m/k på stillingsbetegnelser som smørrebrødsjomfru, i ligestillingens navn).

Udgangspunktet i artiklen var at sprogbruget er udtryk for en holdning, livsopfattelse og at ordenes indhold ændres med tiden.

Og det var netop det, der satte mine tanker i gang omkring min oplevelse med ordet undre. Nemlig den meget lidt flatterende oplevelse det er at opdage, at man synes man har forspildt et og andet – i mit tilfælde den betingelsesløse undren, som måske netop rummede den erkendelse, jeg havde mest brug for – at ikke alting lader sig forklare eller absolut skal forklares – og at det måske engang imellem kan være det, der giver den fornødne ro, til at komme videre. Og dermed give sig lov til at lade sig forundre over også alle de små ting, tilværelsen er fyldt af, som ikke lader sig forklare med ord.

Netop nu sidder jeg og undres over så hurtigt tiden er gået i den relativt korte tid, jeg/vi har haft på skolen. Men netop denne undren, falder det let at sætte ord på – det kan nemlig kun skyldes én ting – at her er der godt være.

*Med ønsket om et rigtigt godt nyt år til alle
Mads, Stine, Sofie, Sidse og Susanne*

Gymnastik tur til Spanien for gamle elever!

I sommer afsluttede vi årets træninger og opvisninger med en tur til Spanien, vi deltog i »International gymnastik festival i Alicante«, sammen med omkring 5000 andre danske gymnaster.

Den lange vej fra Ringe til Alicante blev tilbagelagt i bus, så da vi endelig efter 1½ døgn i bussen kom til Spanien, havde de fleste rygge form som et bussæde. Heldigvis havde vi en god pause midtvejs, hvor vi var i svømmehal og ude at spise i byen Strassbourg i Frankrig.

Selve opholdet i Alicante var godt, vi var indkvarteret i lejligheder i et område meget tæt ved stranden ca. 15 kilometer udenfor Alicante by. Hjemmefra havde vi opdelt folk i grupper, så det passede til antallet af lejligheder, men da vi skulle indkvarteres, var der selvfølgelig lavet om på lejlighederne, således at vores indkvarteringsplan slet ikke passede. En ny plan måtte hurtigt laves, men ikke nok med det, da vi så indtog lejlighederne, var nogen uden lys andre uden vand. Det blev der dog rettet op på næste dag, efterhånden som folk fandt lejlighedernes hovedafbrydere for vand og el.

Stævnet i Spanien var arrangeret af DGI (Danske Gymnastik og Idrætsforeninger), og vi havde fået planer og oversigter på næsten alt, inden vi tog hjemmefra, men vi måtte hurtigt sande, at i Spanien foregår tingene i et helt andet tempo. Holdet formåede dog hurtigt at omstille sig, og til sidst var folk ret forundrede, når noget foregik helt efter planen.

Selv om en del af vores tid gik med at se på gymnastik eller lave opvisning, fik vi også masser af tid til at være ved stranden, være på bytur eller på udflugtstur i området omkring Alicante. Om aftenen var der forskellige arrangementer i stævnecentrum, og det blev et fast punkt på programmet at aftnerne sluttede hos »Otto«, når vi kom hjem med busserne. »Otto« havde en lille spansk bar, og han lavede nogle fantastiske burgere og serverede iskoldt fadøl til. I den uge hvor vi var i Alicante steg Ottos omsætning med flere hun-

drede procent, han var ikke vant til at få besøg af 30-40 sultne/tørstige gæster på en gang. En overgang var Henrik Vikkelsø ved at overveje at blive kompagnon med Otto, men den gik alligevel ikke.

Hilsen fra Kurt og Bente

Kære elever

Fastelavn, er mit navn...

Torsdag den 9.3 1995 skete det. Et hold meget veloplagte elever viste deres kreative evner ved at møde udklædte til fastelavnsfest. Der var næsten ingen grænser for, hvilke kostumer og klude der blev vist denne aften. En meget aktiv kontaktgruppe havde lavet aftenens program, og de lå bestemt ikke på den lade side, da de udklædte skulle kåres: den sjoveste, frækkeste, kedeligste, fineste osv.

Katten blev slået af tønden, og der blev bidt til boller. Sidst på aftenen blev der danset vildt til diskoteksrytmerne fra et sejt hold pladevendere, og så tror jeg, der blev uddelt ca. en million flødekarammer. Det blev en aften, der sent vil glemmes. Som lærer er det rart at se elever tage initiativ, planlægge og udføre noget, der gavner og styrker fællesskabet.

Og så til noget helt andet. I skrivende stund holder jeg orlov med en snarlig forventet fødsel i udsigt.

Jeg ønsker alle tidligere og nuværende elever en rigtig glædelig jul samt et godt nytår.

*De kærligste hilsener fra
Gitte Elbæk*

Årets pletskud.

Fastelavnsfest.

Årets gang

August 1994

6.8

2. års eleverne ankommer. Gensynsglæden er stor, og der er meget at fortælle om, især sommerens oplevelser og sidste års begivenheder bliver vel også genopfrisket.

7.8

90 nye elever ankommer, og 2. års eleverne er med til at indkvartere dem.

Allerede fra den første uge er der livlig aktivitet på plænen i fritiden.

Hver eneste frikvarter spiller en stor gruppe elever volleyball. Interessen er så stor, at der bliver arrangeret en turnering kontaktgrupperne imellem.

Jeg siger til min kontaktgruppe (8. kl.), at de skal hænge i og vinde denne turnering, men jeg tror, nettet er for højt.

18. og 19.8

Lille lejr tur til Nakkebølle. Cyklerne tjekkes og bagagen pakkes.

Det bliver en våd start, men eleverne tager vejret med godt humør.

Fredag var vejret med os. Efter morgenmad og oprydning tager vi videre til Fåborg og er på museum. Som noget ny på denne lejr tur bliver vi kørt i veteran tog hjem.

22.8

Finale i volleyball. Poul og Anders Walthers kontaktgrupper dyst. Det er Pouls hold, der går af med sejren.

September

5.9

Volleyballkamp mellem elever og lærere. Eleverne havde sat sig for, at de skulle vinde i år, men ak, lærerne vinder stort.

13.9

Drengene spiller fodboldkamp mod tamerne. Vi vinder 3-0. En stor overraskelse, da det altid er omvendt.

20.9

Idrætsdag på Hjemly Fri- & Efterskole. Et veltilrettelagt stævne med mange forskellige idrætsgrene, og vi opnår mange sejre. Jo, vore elever kan.

25.9

Travl dag med åbent hus. Mange besøgende, de sidste går kl. 18.00. Det er en oplevelse for eleverne at være rundvisere.

Oktober

10.10

Emne- og praktikuge. Eleverne har glædet sig meget til anderledes uge.

I denne uge handler det for 8. og 9. kl. om produktion. Og der sker meget.

Festmiddag på skolen.

En af de store ting er bålpladsen i haven. Jens Peder og Steffen samt en flok stærke drenge bakker en masse tunge sten ind i haven, og laver en rigtig flot bålplads.

30.-31.10

Højskoleweekend er et af årets store højdepunkter. Vi havde i år ændret på formen. Bl.a. var tidspunktet fra fredag aften til lørdag eftermiddag. En anden ting vi også havde lavet om på var, at forældre og elever var med i forberedelserne af aftenfesten. Jo, først yde, så nyde, og det gjorde de.

November

Vi kan mærke på eleverne, at nu begynder for alvor den mørke tid. Humøret er ikke altid så lyst. Nogle elever bliver ramt af influenza, andre synes, at de har for mange lektier for o.s.v.

10.11

Vi begynder at forberede teater for 8. og 9. kl. Roller bliver delt ud og aktørerne øver.

20.11

Emneuge. 10. kl. i praktik, 8. og 9. kl. øver teater hele ugen.

22.11

Vi er på besøg i Sdr. Næså, hvor vi ser deres musical.

25.11

Om formiddagen generalprøve på teaterstykket »Hagbard og Signe« for Friskolen. De små elever er noget betænkelige ved de drabelige kampscener og ligeledes da Hagbard skulle op at ding-
le.

Samme aften er der forestilling for elevernes forældre. Begge gange får de stort bifald.

27.11

Forældredag. Mange forældre er mødt op til samtaler om deres børn.

December

9.12

Julemøde. Eleverne underholder deres forældre med folkedans, sang, musik og Luciaoptog. Alle er i julehumør.

13.12

Traditionen tro bliver drengene vækket med Luciasang af pigerne, og der serveres chokolade og boller på sengen.

19.12

Julefest med fin middag, steg til hovedret og risalamande til dessert. Hele 4 mandler var der, og mange elever tog sig en ekstra portion i håb om, at få mandlen.

Derefter teatertur til Odense, hvor vi ser »Mowgli«.

Efter hjemkomsten et veldækket kaffebord med julekna.

20.12

Sidste dag inden juleferien er rigtig præget af jul. Eleverne er på orienteringsløb, hvor opgaven er at lave en juledekoration. Om

aftenen underholdning af »Tømmerlaugets kor«, som fik et stormende bifald.

Januar 1995

3.1

En flok glade elever er vendt tilbage efter en god ferie. Stor gensynsglæde er der naturligvis.

30.1

Terminsprøve og gymnastiktræning i denne uge. Om formiddagen prøver og om eftermiddagen gymnastik.

Februar

3.2

Vinterfest. Pænt fremmøde til årets vinterfest. De gamle elever er glade for at være her, og de nye er lidt benovede, som de skal være. Igen lærerunderholdning, denne gang med uddrag fra skuespillet »Inden for murerne«.

4.2

Afsted til Viborg gymnastikhøjskole, hvor elevernes første gymnastikopvisning skal afvikles. Mange af eleverne har ikke været udsat for at skulle give opvisning, og de har sikkert ekstra mange sommerfugle i maven. Men det går godt, og eleverne husker det som en af de store oplevelser inden for gymnastikken.

11.2

Tur til Odense – Ungdomsskolerock.

Marts

9.3

Karneval arrangeret af eleverne. Flotte og fantasifulde udklædninger.

11.3

Forældredag. Gymnastikopvisning for forældrene.

15.3

Friskolens årlige gymnastikopvisning hvor også efterskoleeleverne deltager.

Iøvrigt er kursus 1 – eleverne instruktører for 2.-3. kl. og det klarer de rigtig godt.

16.3

De fynske Efterskolars forårsopvisning i Odense Idrætshal. En stor dag for vore elever. Mange flotte opvisninger bliver der givet. Stor fællesspisning næsten på kinesisk vis. Det var i hvert fald uden borde og stole.

Underholdning og til sidst dans. Det er en flok trætte elever, der næsten sover inden bussen er i Ringe.

26.3

Møde for kommende elever. Vores elever viser sig igen fra deres bedste side, når der er gæster i huset. De tager sig af både værtsfunktionen og af underholdningen.

I denne tid står det i gymnastikkens tegn. Eleverne giver deres 4.

opvisning og det bliver bedre og bedre for hver gang. Opvisningen er i Ringe Hallen.

Denne gang er det 1. hovedkreds' forårsopvisning. Masser af tilskuere.

Uge 13

Emneuge. 8. og 9. kl. er i praktik og 10. kl. arbejder med teaterstykket »Titanic«. En uge, hvor der bliver arbejdet hårdt og koncentreret. For 10. kl. bliver resultatet et meget flot teaterstykke.

April

7.4

Forældreaften med opførelse af »Titanic«. Uanset om man rejser på 1., 2., eller 3. kl. er det en uforglemmelig rejse med et fornemt traktement.

20.4

Udenlandsture. Vi er i år delt på 3 forskellige ture: Skotland, Frankrig og Tjekkiet.

Maj

9.5

Skolens årlige generalforsamling afholdes. Der er musikindslag fra såvel Fri- som Efterskolen.

Uge 15.

De skriftlige prøver finder sted og varsler om, at året nærmer sig sin afslutning.

20.5

Elevmøde i dejligt solskinsvejr. Stort fremmøde, mange aktiviteter, godt humør – alt i alt en vellykket dag, hvor der bliver snakket og grinet meget.

18.5

Hanne og Jan, som er forældre i friskolen, viser lysbilleder fra deres tur i »det nye Europa«. En spændende forevisning, som eleverne er meget interesseret i.

Hele skolen samlet til underholdning sidste lejrur. R. E. 94/95.

Lærerne underholder på sidste lejrur.

29.5

Råset med de mundtlige prøver starter.

Juni

12.6

Beachvolleyturneringen er afsluttet. Vinderne blev »strandløverne«.

Hovedrengøringen er i fuld gang.

14-16.6

Lille lejr tur til »Danehofhytten« ved Langeskov. Vi går eller cykler alle derud.

Det våde vejr forfølger os i år, men nu har vi vænnet os til, og vi har en hyggelig og sjov afslutningstur, hvor vejret heldigvis er med os den sidste aften, så vi sidder ude på græsset og morer os over diverse underholdningsindslag.

16.6

En god, og igen lidt »våd«, aften med taler, musik og folkedans.

»Farvel og tak for et godt skoleår« er en sætning vi hører rigtig mange gange og vi kvitterer med et »I lige måde og på gensyn«.

Lars Liengård

Snobrødsbagning på sidste lejr tur.

Afslutning på R. E. 94/95.

Elevmødet 1995

Det var, som så ofte før ved elevmødet, et dejligt solskinsvejr. Jubilarerne var mødt talrigt op. Vi tog sangbøgerne med ud på græsset foran skolen. Flaget blafrede, da Finn bød os velkommen og vi sang en sang sammen.

Formiddagen gik med udveksling af gamle minder og snak. Poul Pedersen havde været i fotoarkivet for at finde nogle lysbilleder fra en billedeserie fra 10-års-jubilarenes skoleår. Anni var den første til at genkende den flotte unge mand med krøllerne, som optrådte på billederne med de meget unge mennesker.

Elevforeningens bestyrelse delte kaffe, te og sodavand ud, og skulle nogen have glemt hinandens navne, så var der også navneskilte.

Skolens køkken og personale stod for en dejlig frokost. Under frokosten bekendtgjorde elevforeningen, at Helge Olsen blev udnævnt til æresmedlem. Han er 80 år gammel og har skænket elevforeningen en vandrebog fra 1925-26, da han var elev her. Helge Olsen var ligeledes med til at stifte vores elevforening dengang. Vandrebogen var tilgængelig og vil også være lagt frem ved de kommende elevmøder. Der var 80 jubilarer ved frokosten.

Efter frokost var der aktiviteter, men naturligvis stod det enhver frit for, om de ville deltage eller hellere ville ose, eller slå sig ned i en af opholdsstuerne for at få snakket.

I foredragssalen var det Finn og Jørn, der tog fat i sangskattene, og det varede ikke længe, før det tostemmigt lød: Irmelin Rose, Irmelin Sol .... og det var dejligt.

Fodbolddbanen bag gymnasiet var indtaget af to energiske hold, repræsenteret af henholdsvis gamle elever og nuværende elever, og det var virkelig en spændende kamp, som efter almindelig spilletid endte uafgjort. Den efterfølgende straffesparkskonkurrence vandt de gamle elever. Anders Walther, der dømte kampen, mente, at der var alt for mange lange afleveringer. Han havde givetvis ønsket midtbanespil.

I gymnasiehallen var der to hold til volleyball. Der blev spillet 5

10 års jubilarer.

20 års jubilarer.

sæt. Elevforeningens formand, Michael Koch, lagde op til smash.

Jens Peder og Erling viste rundt på skolen, og vi må sige, der for jubilarerne var meget nyt at se på. Den nye tilbygning, Høje Nord, de små nye opholdsstuer, baderummene og det nye lærerværelse med lærerindkvartering og bad.

Der var eftermiddagskaffe og elevforeningens generalforsamling, hvor man bl.a. blev præsenteret for elevforeningens nye repræsentant i skolen bestyrelse, Jan Dreyer.

Den efterfølgende gymnastikopvisning skulle foregå i gymnastiehallen, og alle gik derover undtagen et par stykker, der benyttede lejligheden til at vise deres brøl af en motorcykel frem.

Men gymnastikken gik vi ikke fejl af. Med kraft, stil, kombinatorik og ynde lavede efterskolens drenge og piger en opvisning i en flot helhed. Noget af musikken var endda lavet af en af efterskolens nye lærere, Klaus Thormann.

Elevforeningens gymnastikhold fulgte efter med en anderledes, men lige så fin opvisning. Dejligt at se et levende bevis på elevforeningen.

Til aften var vi ca. 260 gæster til middag i gymnastiksalen, og så hurtigt det kunne lade sig gøre efter oprydning af stole og borde, var der musikalsk underholdning af eleverne. De spillede musikstykker fra deres musical, Titanic, skrevet specielt til tværfløjte og trompet, af Klaus Thormann. De spillede også et par sange af eleven Linda Krogsgaard.

Så var der folkedans. Herdis instruerede en del almindelige folkedanse, men også en række mere specielle kvadrilledanse, og dagens trofaste musikere, Jørn og Finn, fik da hjælp af en lokal musiker. God musik!

Der var forfriskning, inden Finn Larsen takkede for en god dag.

Hans Henrik Møller Madsen

35 års jubilarer.

50 års jubilarer.

ÅRSREGNSKAB 1994

Indtægter:

Salg af elevskrifter	27.300
5-årsabonnement	6.800
10-årsabonnement	10.800
Indgået ved elevmødet.....	22.159
Indtægter ialt	67.059

Udgifter:

Trykning, elevskrift m.v.....	+33.341
Musik ved elevmødet	+500
Gaver og blomster	+2.005
Gave til Efterskolen	+21.000
Kontorartikler, tryksager	+919
Porto	+6.996
Kontingent DGI.....	+500
Kørselsgodtgørelse	+850
Bestyrelsesmøder	+120
Udgifter ialt	+66.232

GÆLD

Skyldig gave Efterskolen	+15.000
--------------------------------	---------

FREDAGSHOLDET

Indtjent ved »Landsstævnet«	3.775
Udgift til ledere	+1.300
Købt redskaber	+1.560
Fredagsholdet ialt	915

FINANSIERING

Renteindt. pengeinstitutter	880
Renteindt. obligationer	6.625
Erhvervsmæssige Gebyrer	+142
Finansiering ialt.....	7.363

BALANCE 31.12.1994

Aktiver

Værdipapirer	97.762
Likvide beholdninger	33.864
Omsætningsaktiver ialt	131.626
Aktiver ialt	131.626

Passiver:

Egenkapital	115.711
Egenkapital ialt.....	115.711
Fredagsholdet.....	915
Hensættelser ialt	915
Anden gæld	15.000
Kortfristet gæld ialt.....	15.000
Passiver ialt.....	131.636

Ring, den 20. maj 1995

LARS LIENGAARD

Regnskabet gennemgået og fundet i orden.

ROBERT HUNE-RASMUSSEN
GUNNAR JOHANSEN

OVERSIGT OVER 5 OG 10 ÅRS ABONNENTER

Ring Efterskoles Elevforening

10 år	Antal	Rest år	Antal Elevskrifter	Pris kr.
1986	4	1	4	180,00 kr.
1987	18	2	36	1.620,00 kr.
1988	17	3	51	2.295,00 kr.
1989	12	4	48	2.160,00 kr.
1990	18	5	90	4.050,00 kr.
1991	18	6	108	4.860,00 kr.
1992	11	7	77	3.465,00 kr.
1993	29	8	232	10.440,00 kr.
1993	29	9	261	11.223,00 kr.
1994	7	9	63	2.835,00 kr.
1995	27	10	270	12.150,00 kr.
5år				
1992	18	2	36	1.629,00 kr.
1993	20	3	60	2.700,00 kr.
1994	26	4	104	4.680,00 kr.
Ialt	225		1179	53.055 kr.

Elevforeningens bestyrelse

Michael Kock,
Fjordvej 159
5330 Munkelbo
Elev 1980-81

Formand for elevforeningen

Dorte Rosenfeldt,
Hallingager 14
5750 Ringe
Elev 1974-75

Næstformand

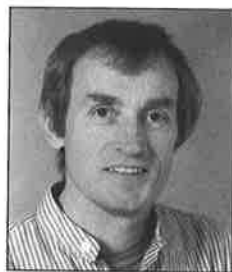
Lars Nyholm
Munkemaen 12,
5270 Odense N
Elev 1981-82

Bestyrelsesmedlem

Hans Henrik Møller Madsen
Grydedalsvej 35
7321 Gadbjerg
Elev 1986-87

Sekretær

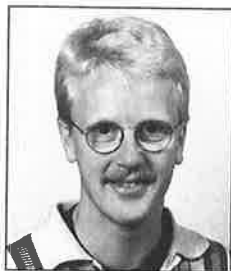

Lars Liengaard
Kildevangen 16
5750 Ringe
Lærer
Kasserer

ELEVFORENINGENS REPRÆSENTANTER I SKOLENS BESTYRELSE

Bent Markvardsen
Revsøre 17
5874 Hesselager
Elev 1959-60

Jan Dreyer
Lunden 29,
5320 Agedrup
Elev 1982-83

Hilsen fra gamle elever

Hej allesammen

Ja – for at sige det som det er, så er jeg ikke nået ret meget længere, siden vi forlod Ringe Efterskole. Jeg går stadig rundt på pigegangene, luner mig ved ildens skær når der tændes op i pejsen i pigernes opholdsstue, putter godnat kl. 22.00, cykler ud på gården i alt slags vejr. Derudover slår jeg mine folder i skolekøkkenet, der i øvrigt ligner sig selv, blot er de røde låger, der kom os i møde, da vi kokkererede i Astrids tid, lige blevet skiftet ud med blå.

Jo – Ringe Efterskole ligner sig selv på mange måder, det er bare mig, der har gennemgået en forvandling fra efterskoleelev til efterskolelærer. I tidernes morgen forlod jeg Ringe Efterskole med en lille drøm om at blive lærer og helst efterskolelærer, men jeg skulle igennem en masse prøvelser, inden jeg var helt overbevist.

Først gik jeg 3 år i gymnasiet. Det var noget af en omvæltning. Hvor man på efterskolen havde »døgnvenner«, der boede dør om dør, fik man nu »8.00-14.00-venner«, der var spredt ud over hele Odense og omegn. Efter gymnasiet søgte jeg atter en efterskoleform. Jeg tog på højskole, det var et godt år, men det kunne ikke måle sig med året i Ringe – jeg var måske for godt vant. Næste stop var i en skolefritidsordning som pædagogmedhjælper. Der blev jeg overbevist – jeg ville være lærer.

Jeg søgte ind på Skårup seminarium det herrens år 1991, hvor jeg samtidig flyttede hjemme fra. Jeg fik et lille kollegieværelse, hvor jeg endnu engang fik »dør om dør-venner« og fornemmede lidt af efterskoleånden vende tilbage. Der var theslabberas på værelserne, vi sad i lag omkring fjernsynet ved fodboldkampe og »The Julekalender«, og så var der jo festerne.....! Jo – det var fire gode år, jeg havde i Skårup.

Og her hvor der nu er gået 10 år, er jeg vendt tilbage til Ringe Efterskole, og det er bare dejligt. Lærerne ligner sig selv, de er blot blevet lidt kønnere med årene. Så glæd jer til at komme og hilse på dem til gammel elevfest. Vi ses!

Kærlig hilsen Anne Vestergaard, årgang 1985 – 86.

Kære Elever fra 1985-86

Tænk at der allerede er gået 10 år siden vi gik på Ringe fri- og Efterskole. Tiden går hurtigt.

Da jeg forlod Ringe, tog Mette Andersen og jeg til England som au pair. Jeg boede hos en familie i Norwich, som havde 2 børn, en dreng på et halvt år og en pige på 4 år. Der var jeg meget glad for at være. Familien tog mig med ud at se forskellige seværdigheder. Bl.a. kom jeg med en tur til Spanien. Jeg var der i alt 10 mdr., og fik meget ud af opholdet både kulturelt og sprogligt.

Da jeg kom hjem begyndte jeg på gymnasiet i Nyborg og tog studentereksamen i 1990.

Derefter tog jeg til Tyskland og arbejdede på et evangelisk vandrehjem i køkkenafdelingen. Her mødte jeg helt andre mennesker, end jeg var vant til. De var meget religiøse og utrolig arbejdsomme. Men jeg lærte også her en hel del sprog, som jeg kunne bruge til min videreuddannelse.

Igen tog jeg et smut til England for at genopfriske det engelske, og det var også som au pair, men kun i 3 mdr.

Jeg havde søgt ind på korrespondentstudiet i Odense og var blevet optaget. Det var i sommeren 1991. Denne uddannelse tog 3 år, men jeg tog orlov fra studiet et halvt år, hvor jeg rejste til Holland.

Jeg er nu blevet færdig i februar 1995 og søger arbejde som korrespondent, men det er vi mange, der gør, så det er svært at få et job, men jeg håber, at det vil lykkes for mig.

Ved elevmødet i sommer blev jeg opmærksom på, at der er et gymnastikhold for tidligere elever, og det er jeg kommet med på, hvilket jeg er meget glad for.

Jeg glæder mig til elevmødet til sommer og håber, at rigtig mange kommer.

Mange hilsener fra

Christel Fabrin Michelsen

Reventlowsvej 47, st., 5000 Odense C

Hilsen fra 10 års elever

Hej! Ja, er det virkelig ti år siden, at man stod og skulle vinke farvel til ens lykkelige skoletid, og finde vejen ud i det virkelige liv. Ja, tiden er såmænd gået meget hurtigt hen.

Da jeg sluttede på Ringe, var jeg overbevist om, at jeg skulle uddannes som skrædder eller hattemager. Det syntes verden ikke. Nå, men så står man der med et papir på en EFG-service fag uddannelse, som man ikke kan bruge til noget. Det var i 1987.

Nå, men livet er jo ikke forbi, bare fordi man ikke kan blive til det, som man gerne vil. Så jeg tænkte, at der var tid til at se lidt af verden. Jeg fandt et job i Jyllandsposten. Det gik ud på at tage en flyver til Israel og der arbejde for en israelsk familie. Ergo jeg blev au-pair pige. Der lærte jeg både de gode og dårlige sider af livet at kende. Det var en god ballast at få med på vejen.

Det blev til 11 måneder i solen, og gå på mod til at komme igang med en uddannelse. Det blev til en HF-eksamen i Sønderborg 1990. Udlængslen trak og denne gang gik turen til England, hvor jeg arbejdede på et hotel nær Windsor. Det blev til ti måneder som stuepige.

Jeg havde ikke fået nok med det, og søgte derpå job i Schweiz.

Jeg blev ansat som tjener på et hotel i Zürich, og der blev jeg i et år. I 1992 var mit mål så, at blive rejseleder, ok, det var jeg så indtil, jeg havde gennemført et fem ugers kursus på Mallorca. Så svandt den interesse.

Jeg fortsatte derimod med at arbejde som tjener rundt omkring i Europa. Det blev til Norge, Tyskland og endnu engang Schweiz. Da var jeg så heldig ved et uheld at blive gravid.

Det skete i 1994, og 10. januar 95 fødte jeg en velskabt søn. Det fik mig til at slå teltpløkkerne i her i Danmark.

Jeg er nu igang med en HH, den 1-årige på Haderslev Handelskole og ønsker dermed at komme igang med en uddannelse, som kan give mig noget at blive i Danmark for.

Det var så mit livsforløb de foregående ti år. Man ser tilbage og tænker om ikke det hele har været godt nok. Ville man have gjort anderledes, hvis man ikke havde været et år på Ringe Efterskole?

Med venlig hilsen

Tina Hansen

Simmerstedvej 56 A1

6100 Haderslev

Kære elevhold 1985-86

Tænk at det nu er gået 10 år siden, at vi tullede rundt på skolen i Ringe! Ja, der er jo også sket meget i de 10 år.

Efter sommerferien tog jeg EFG handel og kontor uddannelse på Svendborg Handelsskole.

Den 31. august 1989 blev jeg kontorelev på Svendborg Bryghus, Svendborgs bedste arbejdsplads, som Albanibryggerierne desværre besluttede at lukke pr. 1. november 1989.

Jeg nåede da heldigvis at blive udlært, men stod herefter uden job.

I den periode jeg var arbejdsløs, havde jeg arbejde på Svendborg Sygehus som sygeplejeseekretær.

Marts 1991 startede jeg som kontorassistent ved revisionsfirmaet K.E. Degn, og var der indtil december 91, hvor jeg så fik mit nuværende job som kontorassistent hos Vester Skerninge Biler.

I min læretid flyttede jeg sammen med Henrik (ja ham, som jeg kom sammen med, mens vi gik på skolen!) i en lille lejlighed i Svendborg.

I april 1990 købte vi et lille ældre hus i Svendborg, som vi siden har gået og rodet med, for at få det lavet, som vi ville have det, både ude og inde.

Fritiden har jeg bl.a. fået fyldt ved, at jeg i 1989 blev uddannet svømmetræner, og har derefter i mange år haft 4 hold svømmere at træne, i 2 forskellige klubber. Det har givet rigtig mange dejlige og positive timer.

I sommer blev jeg færdig som merkonom på Svendborg Handelsskole, hvilket der også er gået rigtig meget tid med!

De sidste par år har jeg også dyrket lidt aerobic.

Dette er lidt af, hvad jeg har lavet de sidste 10 år, jeg har hverken været på langfart, blevet millionær, eller blevet gift, har fået børn og blevet skilt. Men jeg har haft det godt! Håber det samme gælder for alle I andre.

Venlig hilsen

Ulla Spillemosen Christiansen

Gl. Skårupvej 53, 5700 Svendborg

Kære elevhold 1985-86

Efter skoleopholdet på Ringe, var jeg et år på EFG-levnedsmiddelaafdelingen i Odense.

Derefter kom jeg i lære som bager. Efter endt læretid, arbejdede jeg som bager i 5 år.

Nu arbejder jeg på ABB (Asea Brown Boveri) som fabriksarbejder.

Jeg bor i hus i Birkede sammen med min forlovede.

Kærlig hilsen

Karina Sørensen

Hans Tausensgade 63

5550 Langeskov

Elevmødet 1996

Elevmødet vil blive afholdt

lørdag den 11. maj
1996

Indbydelser
vil blive udsendt til
alle medlemmer

Husk lige...

Nu er jeg der igen med mit slogan »husk lige adresseændring«.

Der er stadigvæk nogen, som glemmer at meddele flytning. Dette bevirker, at der bliver en del arbejde med ekstra forsendelser og ekstra udgifter. Men mest ærgerligt er det, når jeg ikke kan finde jeres nye adresse. Derfor denne lille erindring, og du kan meddele det på en af følgende måder:

Du kan ringe til skolen.

Du kan gå på posthuset og få et adresseændringskort (**forsendelsen er gratis**).

Du kan udfylde nedenstående talon og sende til mig.

Venlig hilsen
Lars Liengaard

Vi/jeg er flyttet den

Navn

Årgang

Fra: Gade/vej etage, lejlighed

Postnr. By

Til: Gade/vej etage, lejlighed

Postnr. By

Ringes Fri- & Efterskole, Elevforeningen, Rolighedsvej 25, 5750 Ringe.

*Elevforeningens bestyrelse
og skolens personale
ønsker alle årsskriftets læsere
en glædelig jul
og et godt nytår.*

Fredagsholdet 1994-1995.

Elevlisten 1995-96

Anne-Dorte Andersen,
Haugbølle 20, 5900 Rudkøbing.
Jane Marie Andersen,
Bredagerløkken 230, 5220 Odense SØ.
Per Dalsgård Andersen,
Blåbærvænget 29, 5700 Svendborg.
Ulrik Andersen,
Kærsangervænget 107, 5550 Langeskov.
Mette Elg Ankersø,
Klintemarken 17, 2.tv. 5700 Svendborg.
Kathrine Witthøft Arndal,
Baunegårdsvej 3, 3230 Græsted.
Mette Bang,
Bækskov 53, 5290 Marslev.
Thomas Banke,
Bontvedvej 43, 5700 Svendborg.
Nancie Bastholm,
Græsvænget 65, 5960 Marstal
Linda Bisp,
Herlufillevej 27, 4160 Herlufmagle.
Thomas Sønderby Boesen,
Fjelsted Landevej 41, 6100 Haderslev.
Allan Bohsen,
Carl Nielsens Vej 8, 5500 Middelfart.
Sheela Bonanno,
Østergade 10, 5900 Rudkøbing
Irene Rehkopff Breide,
Provstehøjen 47 A, 5200 Odense V.
Rasmus Reum,
Forårsvej 14, 2920 Charlottenlund.
Helena Marie Brochstedt,
Syrenvej 53, 5700 Svendborg.
Bea Zacho Brunhede,
Hyldebærvej 4, 6430 Nordborg.
Thomas Wils Brøgger,
Kærnehøjvej 57, 5260 Odense S.
Ole Kingo Brønd,
Næråparken 55, 5792 Årslev.
Kristine Holt Buhl,
Hokkerupvej 3, 6200 Åbenrå
Frederik Busk-Clausen,
Katteværstrædet 18, o 4300 Holbæk.
Bolette Skjold Christensen,
Assensvej 11, 5771 Stenstrup.
Christina Christensen,
Fasanvænget 437, 2980 Kokkedal.
Michael Christensen,
Bondebygde 25, 5960 Marstal.
Nicolai Højmark Christensen,
Lundebakken 16, 5250 Odense SV.
Ronnie Christensen,
Stenløkkeparken 35, 8660 Skanderborg.

Jeanette Louise Clausen,
Gl. Vindingevej 350, 5800 Nyborg.
Anne Corneliussen,
Svelmøparken 9, 5600 Fåborg.
Jason Davidsen,
Lerløkke 49, 6400 Sønderborg.
Thomas Fabrisius,
Anderupvej 22, 5270 Odense N.
Karina Vang Glud,
Tranevej 24, 8382 Hinnerup.
Lena Kraag Gregersen,
Degnevænget 1, Nybøl, 6400 Sønderborg.
Brian Gottlieb Grensteen,
Fuglebakken 182, 5210 Odense NV.
Katrine Haaning,
Østergade 9, 5900 Rudkøbing.
Brian Hansen,
Odensevej 109, 5800 Nyborg.
Dennis Ry Hansen,
Christiansgade 65, 5000 Odense C.
Gry Bjerg Hansen,
Benediktes Alle' 30, 5250 Odense SV
Lau Hansen,
Vestervang 4, 5750 Ringe.
Linda Bolvinkel Hansen,
Byvejen 12, 5874 Hesselager.
Louise Schwartz Hansen,
Galpestykket 73, 4000 Roskilde.
Michael Hansen,
Anderupvænget 23, 5270 Odense N.
Peter Bøgh Hansen,
Strarupvej 19, 5772 Kværndrup
Tore Asbjørn Hansen,
Øksendrupvej 5, 5871 Frørup.
Steen Toft Helmer,
Esterhøjvej 27, 4550 Asnæs.
Sanne Vingaard Hermansen,
Møllekneppe 16, 5560 Aarup.
Hai Xuan Hoang,
Æblegrenen 111, 1. tv. 5220 Odense SØ.
Jeanette Camilla Høj,
Frørupbyvej 28, 5871 Frørup.
Lasse Ikjær,
Degnevænget 1, 5762 V. Skerninge.
Lars Jacobsen,
Kullerupvej 15, 5853 Ørbæk.
Charlotte Maria Jensen,
Sprotoften 52, 1. tv. 5800 Nyborg.
Janni Vinther Jensen,
Stævnebogårdsvej 59, 7000 Fredericia.
Kristina Gade Jensen,
Sanddalstrandsti 3, 7000 Fredericia.

Rikke Jensen,
Otterudsvej 357, 5220 Odense SØ.
Thomas Granhof Jensen,
Munkevænget 9, 1. th. 5700 Svendborg.
Mette Kellerup Jepsen,
Ribstonvænget 18, 5270 Odense N.
Michael Vestergaard Jessen,
Røjlegyden 5, 5792 Aarslev.
Lene Bønløkke Johansen,
Kallehave 1, 6470 Sydals.
Kristina Jørgensen,
Foldingbrovej 63, 6650 Brørup.
Lotte Jørgensen,
Store Glasvej 43, 2. th. 5000 Odense C.
Thomas Holtze Jørgensen,
Ingeborgvej 16, 5000 Odense C.
Jesper Kilde,
Ærøgade 4, 5000 Odense C.
Heidi Møller Knudsen,
Bøjdenvej 57, 5800 Nyborg.
Daniel Kvist,
Præstemarken 32, 5892 Gudbjerg.
Søren Lau,
Bystævnevej 21, 2.tv. 5200 Odense V.
Martin Lawaetz,
Kær Møllevej 2, 6070 Christiansfeld.
Rune Lawaetz,
Kær Møllevej 2, 6070 Christiansfeld.
Thi Mong Trinh Le,
Heimdalsvej 10, 5700 Svendborg.
My Marie Vigeholm Lind,
Fæstedvej 22, 6630 Rødding.
Anita Lindberg,
Gødsbølskovvej 13 B, 7321 Gadbjerg.
Tina Merete Petersen Lohals,
Kæphøjvej 1, 5985 Søby.
Jim Welander Madsen,
Svendborgvej 81, 5853 Ørbæk.
Louise Egeberg Madsen,
Grøntofte 59, 5550 Langeskov.
Maria Dahl Madsen,
Bøgebjergvej 17, 5600 Fåborg.
Ulla Groth Matthiesen,
Byagervej 13, 5970 Ærøskøbing.
Anne-Marie Jäger Mikkelsen,
Strandvejen 18, 5600 Fåborg.
Lise Carina Møller,
Elmevang 7, 9300 Sæby.
Thi Hong Nqoc Nquyen, Byparken 71, 1, tv.
5700 Svendborg.
Vu Nqoc Nquyen,
Munkevænget 13, 1, tv. 5700 Svendborg.
Martin Nicolajsen,
Snerlevej 21, 1, th. 6000 Kolding.
Karina Dalum Nielsen,
Hundslevvej 32, 5350 Rynkeby.
Maja Rødkilde Nielsen,
Helgavej 20, 3060 Espergærde

Majken Signe Nielsen,
Johannesdalsvej 4, 4200 Slagelse.
Morten Blinksbjerg Nielsen,
Bygmarksvej 15, 1. 5210 Odense NV.
Morten Tukjær Nielsen,
Pasopvej 2, 5700 Svendborg.
Trine Nielsen,
Røverbanken 2, 5492 Vissenbjerg.
Morten Wegelbye Nissen,
Skovparken 15, st. tv. 6000 Kolding.
Michael Olesen,
Grynmøllen 6, 5260 Odense S.
Asger Olsen,
Linde-Alle 25, 5690 Tommerup St.
Marianne Parbo,
Havrevænget 21, 6040 Egtved.
Carina Bækkelund Pedersen,
Lisas Alle 47, 5250 Odense SV.
Henrik Pedersen,
Frits Sybergsvej 7, 5600 Fåborg.
Ina Hanne Pedersen,
Egøjevej 125 A, 4600 Køge.
Lars Bak Pedersen,
Gl. Skårupvænge 17, 5700 Svendborg.
Lene Brynnibg Pedersen,
Klaus Berntsensvej 58, 5260 Odense S.
Linda Sandberg Pedersen,
Skelskovvej 4, 5690 Tommerup.
Tanja Bruun Pedersen,
Vestergade 14 B, 5700 Svendborg.
Maria Petersen,
Klokkevænget 10, 5700 Svendborg.
Mette Rousing Rasmussen,
Kristiandals Alle' 88, 5250 Odense SV.
Søren Rasmussen,
Præstegårdsvej 47, 8320 Mårslet.
Eva Riisgaard,
Konsul Graus Gade 31, 6000 Kolding.
Anni Hansen Seidelin,
Provstebakken 25 C, 5200 Odense V.
Anne Staal,
Thorsgade 29, st. 5000 Odense C.
Kim Selgen Steenberg,
Rosenvej 22, 5874 Hesselager.
Kenneth Nielsen Strunge,
Tværvej 11, 5932 Humble.
Sigrid Svane,
Valdemarsgade 12 B, 5700 Svendborg.
Maj-Britt Rosendahl Svendsen,
Bellingevejen 2, 5250 Odense Sv
Dorthe Svenningsen,
Lillemosen 9, 5700 Svendborg.
Kenneth Søbørg,
Alkenvej 33, 8660 Skanderborg.
Randi Thygesen,
Bygaden 15, 5953 Tranekær.
Betina Åkerlund, Magrethevænget 14, 1, tv.
4930 Maribo